

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 37

София, сбота, 10 мартъ

1934 г.

50. заседание

Четвъртъкъ, 8 мартъ 1934 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. 40 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 845

Питане отъ народния представителъ Н. Гавриловъ къмъ министра на правосъдието относно премѣшването на самоковския мирови съдия Рачо Карагьозовъ въ Егри-дере и замѣшването му съ досегашния III софийски съдия-изпълнителъ В. Ахтоповъ. (Съобщение) 845

Законопроекти: 1) за обществено подпомагане (Второ четене — продължение докладването и приемане). 845

2) за посмъртна взаимоспомагателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учреждения. (Първо четене) 848

3) за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитѣ за държавна нужда недвижими имоти, яйлаци, къшлаци и дѣскорѣзници. (Трето четене). 850

4) за бюджета, отчетността и предприятията. (Второ четене — продължение докладването и разискване). 850

Дневенъ редъ за следващото заседание 861

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Присѣтствуватъ нужното число народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсѣтствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Апостоловъ Драгомиръ, Ачковъ Димитъръ, Богоевъ Борисъ, Бойчиновъ Михаилъ, Василевъ Григоръ, Велчевъ Иванъ, Джабарски Стоянъ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дочевъ Момчо, Игнатовъ Тодоръ, Икономовъ Андрей, Каракашевъ Никола, Катърджиевъ Яни, Кафеджийски Георги, Кораковъ Крумъ, Косачевъ Йорданъ, х. Лековъ х. Андрей, Лунговъ Николай, Лѣкарски Иванъ, Маджаровъ Рашко, Митковъ Сеферинъ, Марулевъ Йосифъ, Петровъ Георги, Петровъ Дойчинъ, Пиронковъ Александъръ, Савовъ Сава, Таслаковъ Цвѣтко, Тахировъ Хафузъ Юсеинъ, Томчевъ Ангелъ, Филиповъ Стоянъ, Цанковъ Александъръ и Чолаковъ Христо)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Йото Василевъ — 1 день;

На г. Георги Казанаклиевъ — 1 день;

На г. Йорданъ Косачевъ — 2 дена;

На г. Захари п. Захариевъ — 2 дена;

На г. Анастасъ Капитановъ — 2 дена;

На г. Крумъ Кораковъ — 2 дена;

На г. Георги Маринчевъ — 3 дни;

На г. Димитъръ Джанкардашлийски — 3 дни;

На г. Тодоръ Савовъ — 3 дни;

На г. Деню Тотевъ — 3 дни и

На г. Йосифъ Марулевъ — 4 дни.

Народниятъ представителъ г. Николай Лунговъ, който се е ползувалъ съ 17 дни отпускъ, моли да му се разрешатъ още 15 дни по болестъ. Представя и медицинско свидетелство. Който отъ г. г. народнитѣ представители е съгласенъ да му се разреши 15 дни отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че е постъпило питане отъ народния представителъ г. Никола Гавриловъ, отпра-

вено къмъ г. министра на правосъдието, относно премѣшването на самоковския мирови съдия Рачо Карагьозовъ въ Егри-дере и замѣняването му съ досегашния III софийски съдия-изпълнителъ В. Ахтоповъ.

Питането ще бѣде изпратено на г. министра, за да отговори.

Присѣтпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за обществено подпомагане — продължение разискванията.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Съгласно решението на Камарата, взето въ едно минало заседание, чл. 36 отъ законопроекта за обществено подпомагане бѣ наново прегледанъ отъ комисията и въ него бѣха направени следнитѣ поправки.

На стр. 8, въ буква б на чл. 36 се премахна думата „взаимоспомагателни“.

По-надолу, на същата страница, въ рубриката „Съ единъ левъ благотворителна марка“, въ началото на третия редъ се заличи думата „балове“, а на края се прибавятъ думитѣ: „съ изключение на забавитѣ, устройвани отъ учители и ученици за просвѣтни и благотворителни цели“.

Въ рубриката „Съ два лева благотворителна марка“, въ края на алинея втора се прибавятъ думитѣ: „освенъ освободенитѣ отъ гербовъ налогъ“.

Четвъртата алинея на същата рубрика, която гласи: „всѣка завѣрка на пълномощия, преписи и други при нотариуситѣ, съдебнитѣ мѣста и лица, както и при административнитѣ и частни учреждения, дружества и пр.“, се премахва изцѣло.

Въ рубриката „Съ петъ лева благотворителна марка“ се прибавя нова първа алинея „входнитѣ билети за балове“.

На стр. 9, въ рубриката „Съ десет лева благотворителна марка“, последната алинея — „всѣко разрешение за разиграване пианко, томбола и др. такива“ — се премахва.

Въ рубриката „Съ двадесет лева благотворителна марка“, на края се прибавя нова алинея: „всѣка квитанция и разписка за луксозни кучета“.

Въ рубриката „Съ сто лева благотворителна марка“ се заличава третата алинея: „всички свидетелства за регистрирани картели“.

Въ четвъртата алинея на същата рубрика се заличават думите: „луксозни кучета, както и тия за“, понеже облепването на квитанциите за луксозни кучета отива въ по-горната рубрика съ по 20 л. благотворителна марка.

Последната алинея на същата рубрика „Съ сто лева благотворителна марка“, а именно: „всѣко разрешително или патент за хазартни заведения, за кабарета или увеселителни и танцови заведения съ артисти и др. такива“ се заличава.

Следъ тая рубрика се поставятъ следните нови рубрики:

„Съ петстотин лева благотворителна марка:

всѣко разрешително или патент за хазартни заведения, за кабарета или увеселителни и танцови заведения съ артисти и др. такива.

Всѣко разрешение за разиграване на пианко, томбола и др. такива.“

„Съ хиляда лева благотворителна марка:

всички свидетелства за регистрирани картели.“

Въ рубриката: „Съ различенъ размѣръ благотворителна марка“, въ четвъртата алинея, следъ думата „конякъ“ се поставятъ думите „до 300 грама“, цифрата „5“ става „2“, а на края се прибавятъ думите: „а за по-големи — съ 5 л.“.

Въ седмата алинея на същата рубрика, следъ думата „багрила“ се поставя думата „тоалетните“, а вмѣсто думите: „химически и др.“ се поставятъ думите: „други косметически“.

На стр. 10 въ втората алинея на буква з, вмѣсто „срещу дарения до 100 л.“, става „срещу дарения до 1.000 л.“

Следователно, следъ тия поправки и прибавки, които комисията направи въ чл. 36, той добива следната окончателна редакция: (Чете)

„Чл. 36. За посрѣщане нуждите по извършване на службата за обществено подпомагане се образува общъ фондъ за цѣлата страна.

Източници на фонда сж:

а) помощи отъ държавата и общините, гласувани ежегодно въ надлежните бюджети;

б) 1% отъ чистата печалба на частните банки, акционерни, кооперативни, популярни, синдикални и други подобни дружества и сдружения;

в) 30% върхшина върху данъка отъ хазартни заведения и игри;

г) 2% благотворителна върхшина върху стойността на всички държавни и общински доходни предприятия, отдавани на предприемачъ;

д) 20% отъ приходите на фонда противъ обществени бедствия;

е) специални благотворителни марки за задължително облепване на следните книжа и документи:

Съ единъ левъ благотворителна марка:

се облепва всѣки входенъ билетъ съ цена надъ 10 лева за Народния театъръ, кина, концерти, забави, циркове и всѣкакъвъ родъ публични увеселения и спортни игри, съ изключение на забавите, устройвани отъ учители и ученици за просветни и благотворителни цели.

Съ два лева благотворителна марка:

всички декларации, манифести и др. книжа по обезмитаване чуждестранни стоки;

всички свидетелства за подданство, за гражданско и материално състояние и за мѣстожителство, освенъ освободените отъ гербовъ налогъ;

всѣко извлечение отъ текущи търговски, банкови и други кредиторни смѣтки;

всѣка товарителница за вагонни пратки по б. д. ж. и паракодите на разните дружества, камюонни превози и други.

Съ петъ лева благотворителна марка:

входните билети за балове;

всѣка товарителница за превозване тютюнъ, тютюневи издѣлци и спиртни напитки;

всѣко свидетелство или документъ за освобождаване отъ военна, трудова и всѣкаква друга държавна и обществена повинностъ.

Съ десет лева благотворителна марка:

всѣки паспортъ за заминаване въ странство;

всѣка книжка при всѣки отлъченъ случай, свидетелство или удостоверение за безмитенъ вносъ на каквито и да било стоки или материали, изключая държавните и общински вносове;

всички свидетелства и други за регистриране търговски фирми, търговски марки, знаци и др. такива;

всѣко разрешение за строежъ, за преврѣстройство, като се пресмѣта за всѣки апартаментъ на кооперативните и съпритежателски домове, и за всѣки етажъ на нѣколко етажни сгради;

всѣко легализиране на чуждестранна диплома или свидетелство.

Съ двадесет лева благотворителна марка:

всѣки патентъ за произвеждане и търгуване съ спиртни напитки, съ тютюнъ, или за игра на хазартни игри (табли, карти и др.);

всички свидетелства или удостоверения за прието българско подданство или за отказване отъ такова;

всѣко разрешително за радио-апаратъ въ частни и обществени учреждения;

установъ на всѣко кооперативно дружество;

всѣка квитанция и разписка за луксозни кучета.

Съ сто лева благотворителна марка:

установъ на всѣко акционерно, командитно и застрахователно дружество, а също така и договорите за събирателните дружества, такива съ ограничена отговорност и пр.;

всѣко свидетелство, удостоверение или другъ документъ за получени концесии, привилегии, запазени патенти;

всѣка квитанция и разписка за собствени автомобили и собствени файтони за лично употребление;

всѣко разрешително за чуждестранни, артистични и др. проходящи трупи, циркове, турнири и др. такива.

Съ 500 лева благотворителна марка:

всѣко разрешително или патентъ за хазартни заведения, за кабарета или увеселителни и танцови заведения съ артисти и др. такива;

всѣко разрешение за разиграване на пианко, томбола и др. такива.

Съ 1.000 лева благотворителна марка:

всички свидетелства за регистрирани картели.

Съ различенъ размѣръ благотворителна марка:

всички платежни заповѣди, както и разписки и ведомости за получаване на суми отъ частни лица, дружества или частни заведения: до 10.000 л. — съ 5 л.; отъ 10.000 л. — 50.000 л. — съ 20 л.; отъ 50.000 л. — 200.000 л. — съ 50 л.; отъ 200.000 л. нагоре съ 100 л.

Всички нотариални актове по покупкопродажба и дарения на недвижими имоти, както и протоколите за публични продажби на движимости за суми отъ 50.000 л. — 100.000 л. — съ 10 л.; отъ 100.000 л. — 300.000 л. — съ 100 л.; отъ 300.000 л. — 500.000 л. — съ 200 л.; отъ 500.000 л. нагоре — 500 л. Тѣзи марки се заплащатъ отъ приобретателя.

Всѣка бутилка мѣстно шампанско — съ 5 л., чуждестранно — съ 20 л.

Всѣка бутилка ликьоръ, конякъ до 300 грама — съ 2 л., а за по-големи — съ 5 л.

Всѣка бутилка чуждестранно вино — съ 5 л.

Всѣко стъкло одеколонъ и всѣкакви други ароматични, косметически и др. такива течности — съ 2 л.

Всѣка кутия или флаконъ съ пудра, кремове, багрила, тоалетните сапуни и всѣкакви други косметически специалитети — съ 1 л.

ж) дарове въ дни на плодородие, раздвижване на пазара, еснафски празници и др.

Въ единъ или нѣколко дни презъ годината, по време на плодосъбиране (вършитба, гроздоберъ, роздоберъ, сливоберъ и пр.) и при еснафски празници, мѣстни събори, Нова година, Великденъ и пр., общинскиятъ комитетъ, споредъ мѣстните условия и нужди, може да събира, въ натура или въ пари, помощи за обществено подпомагане.

Паричните дарове се събиратъ срещу кочанни квитанции отъ централния комитетъ, а даровите въ натура или веднага се продаватъ по текущите пазарни цени, особено ако сж изложени на разваляне, като сумите въ тридневенъ срокъ се влагатъ на името на фонда, или пъкъ се събиратъ въ общъ складъ, като се донася при описъ и съ най-точни указания за вида и количеството на продуктите въ надлежния общински или околийски комитетъ,

отдето става разпредѣлението имъ по мѣстнитѣ благотворителни институти, приюти и др.:

з) дарения и волни пожертвувания на частни лица и учредения.

срещу дарения до 1.000 л. се издаватъ обикновени копани разписки;

срещу дарения до 5.000 л. се издаватъ специални адреси за благодарностъ къмъ дарителя;

срещу дарения до 30.000 л. се издаватъ адреси за благодарностъ и особена бронзова значка;

срещу дарения до 100.000 л. — благодарствени адреси и сребърна значка;

срещу дарения до 1.000.000 л. — извънредни благодарителни адреси и златна значка, като даренията се широко оповестяватъ;

срещу още по-значителни дарения, и следъ утвърждаване съ царски указъ решението на централния комитетъ, известни благотворителни институти и приюти могатъ да носятъ имената на тия заслужили дарители. Също такива имена могатъ да носятъ разни алеи, паркове, градини, зали и др. такива, които могатъ да бъдатъ украсени и съ бюстове на самитѣ дарители.

Направенитѣ дарове по случай семейни празници и тържества, имени дни, сватби, кръщения и пр., както въобще и всички направени дарения, се обявяватъ въ „Известия за обществено подпомагане“.

и) приходи отъ лотария.

Разрешения за уреждане на лотарии съ благотворителна целъ, подъ каквато и да било форма, отъ дружества, професионални сдружения и други такива се даватъ единствено отъ централния комитетъ, като 20% отъ чистия приходъ на тия лотарии е въ полза на общия фондъ за обществено подпомагане;

к) приходитѣ отъ капиталитѣ и имотитѣ на частнитѣ дружества и организации и на тѣхнитѣ приюти, присъединени къмъ публичната служба за обществено подпомагане;

л) наложенитѣ и събрани глоби и обезщетения по настоящия законъ;

м) полученитѣ лихви отъ сумитѣ на фонда“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Миналия пътъ азъ говорихъ по тоя членъ. Съжалявамъ, че днесъ бѣхъ въ друга комисия и не можахъ да бѣда въ комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи, за да направя предложението си въ смисълъ, да се намали процентътъ, съ който ще се облага чистата печалба и на кооперативнитѣ популярни, синдикални и др. сдружения, отъ 1% на 1/2% — т. е. тия сдружения да не се облагатъ еднакво съ акционернитѣ дружества и частнитѣ банки. Обосновахъ се миналия пътъ и нѣма защо да повтарямъ. Кооперативнитѣ сдружения иматъ чисто социални задачи за изпълнение. Тѣ отпущатъ маса срѣдства за трапезарии, за разни други благотворителни учреждения и не трѣбва да бѣдатъ приравнени въ облагането съ акционернитѣ дружества.

Но азъ искамъ да попитамъ г. докладчика и г. министра: ще се обгербватъ ли съ 2 л. благотворителна марка завѣрките на пълномощия, извлѣчения, преписи, удостоверения и пр., издавани отъ съдебни мѣста, отъ разни банки и др. учреждения?

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): То се премахна.

Р. Василевъ (д. сг): Не се премахва. Азъ чухъ, че се чете.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Премахва се изцѣло тая алинея: „Всѣка завѣрка на пълномощия, преписи и др. при нотариуситѣ, съдебнитѣ мѣста и лица“ и пр.

Р. Василевъ (д. сг): Моля г. министра да се съгласи да се намали на 1/2% облогътъ на кооперативнитѣ сдружения.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Отъ банкитѣ ако не вземемъ, отъ какъде другаде ще вземемъ? Това е облогъ върху чистата печалба.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Стефанъ Кирчевъ! Поддържате ли Вашето предложение?

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Азъ държа на него.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Поддържашъ ли го?

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Поддържамъ го. — Защо се смѣте, г. министре?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Защото забрави предложението си. Азъ напомнихъ за него.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Аврамовъ! Вие поддържате ли предложението си?

А. Аврамовъ (з. Ст. В): И азъ сѣщо поддържамъ предложението си.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Мотивирайте ги.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тѣ сѣ мотивирани.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Стоянъ Момчиловъ въ смисълъ: въ буква „е“ на чл. 36, въ рубриката „съ 1 л. благотворителна марка“ да се заличатъ думитѣ „и спортни игри“, и да се прибави забележка: „Читалищнитѣ кина се освобождаватъ“. Къмъ същата буква „е“ въ рубриката „съ 10 л. благотворителна марка“, следъ първата алинея — „всѣки паспортъ за заминаване въ странство“ — да се прибави следниятъ пасажъ: „съ изключение паспортитѣ на градинаритѣ и работницитѣ, които отиватъ на работа въ странство“.

Пристъпваме къмъ гласуване на направенитѣ предложения за измѣнения и добавки.

Предложение на народния представителъ г. Стефанъ Кирчевъ въ смисълъ: къмъ чл. 36 да се прибави нова буква „ж“: „Съ 20% отъ стойността имъ всички безмитно внесени сурови материали, които по закона за насърчение мѣстната индустрия се освобождаватъ отъ вносно мито“.

Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи не е съгласенъ съ това предложение.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не се разбра предложението.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема това предложение, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ сѣщия народенъ представителъ, буква „б“ на чл. 36 да се преработи така: „10% отъ чистата печалба на частни и акционерни банки, индустриални и търговски предприятия съ основенъ капиталъ надъ 1 милионъ лева, споредъ годишния балансъ на които се получи чиста печалба надъ 10% отъ вложения капиталъ“.

Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи не е съгласенъ съ това предложение.

Който приема това предложение, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представителъ г. Аврамъ Аврамовъ, въ буква „е“ на чл. 36 да се прибави следниятъ текстъ: „Всѣко свидетелство или документъ за освобождаване отъ военна, трудова и всѣка друга държавна и обществена повинностъ, се освобождаватъ до 75 декара“.

Съ това предложение г. министърътъ на вътрешнитѣ работи не е съгласенъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): И не може да бѣде съгласенъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема това предложение, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Ще създадете едно ново бюрократическо учреждение. Това ще бѣде цѣлнитѣ активъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: После ще говоримъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Въ 80 околии по трима души — 240 нови чиновници.

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Който нѣма хлѣбъ, карате го да бѣде благотворителъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Друго предложение отъ г. Аврамъ Аврамовъ въ смисълъ, въ п. 5 на буква „е“ да се прибави: „Тая така се събира отъ ония, които при тежаватъ надъ 75 декара обработваема земя“.

Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи не е съгласенъ съ това предложение.

Който приема това предложение, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ г. Ради Василевъ въ буква „б“ на чл. 36 следъ думата „акционерни“ текстътъ да стане така: „1/2% отъ печалбитъ на кооперативни, популярни, синдикални, взаимноспомогателни и други подобни дружества и сдружения“.

Г. министре! Съгласенъ ли сте съ това предложение?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не. Тръбва преди всичко да се изключатъ съвсемъ взаимноспомогателнитъ сдружения. Не съмъ съгласенъ съ предложението.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. министърътъ не е съгласенъ.

Който приема това предложение на г. Ради Василевъ, моля, да вдигне ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приема чл. 36 така, както се доклажда отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — ...

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съ съгласието на г. министра на финанситъ, правя предложение да се пререди точка втора отъ дневния редъ и да се разгледа точка пета, а именно, първо четене на законопроекта за посмъртна взаимноспомогателна каса на служителитъ при изборнитъ учреждения, за да може да се приеме той сега на първо четене и да отиде въ комисията.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ Ви моля, г. министре, да не искате пререждане на дневния редъ, защото това понекога дава възможностъ да минаватъ закони, безъ да сѫ проверени отъ народното представителство.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Но този законопроектъ е на дневенъ редъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): На дневенъ редъ е, но е пета точка.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пждаревъ! Това става съ мое съгласие, защото законопроектътъ за свърхсмѣтния кредитъ ще отнеме цѣлото заседание, а законопроектътъ за посмъртната каса на служителитъ при изборнитъ учреждения трѣбва да mine на първо четене, за да може да се гледа утре отъ комисията, тъй като утре вечерта раздаваме бюджетопроектитъ и въ вторникъ започваме разглеждането имъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема предложението на г. министра на вътрешнитъ работи, да се пререди точка втора отъ дневния редъ и да се премине къмъ точка пета, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за посмъртна взаимноспомогателна каса на служителитъ при изборнитъ учреждения. Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 45)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Идеята на г. министра на вътрешнитъ работи, да подпомогне служителитъ при изборнитъ учреждения, е повече отъ похвална. Служителитъ при изборнитъ учреждения сега иматъ една посмъртна каса, която се ръководи отъ Съюза на изборнитъ служители. Не можахъ да разбера, обаче, каква е била точно мисълта на г. министра за внасянето на тоя законопроектъ, защото въ него не виждамъ да става задължително внасянето на суми било отъ страна на изборнитъ учреждения, било пъкъ отъ страна на самитъ членове на тая каса.

Щомъ това е така, азъ моля г. министра да обясни, защо собствено внася тоя законопроектъ. Ако той го внася съ цель да направи задължително членуването въ тази каса, тогава, разбира се, би имало смисълъ внасянето му, защото, щомъ стане задължително членуването въ касата, тя става единъ видъ държавно учреждение и държавата трѣбва да има по-голѣмата частъ отъ ръководството на тая каса. Но при това положение, когато членуването въ касата не е задължително, менъ не ми е ясно, защо се внася този законопроектъ. Това се прави, може би, за да

се избави касата отъ задълженията, които има съгласно закона за контрола върху осигурителнитъ дружества. Иначе не виждамъ какъвъ смисълъ би имало внасянето на тоя законопроектъ и азъ бихъ молилъ г. министра да каже, не се ли налага да се направи задължително членуването въ тая каса — въ какъвто случай законопроектътъ трѣбва да се промѣни — или пъкъ да обясни, защо законопроектътъ се внася въ тази форма.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Ако се съди по мотивитъ на законопроекта, задачата му е да постави подъ контролъ съществуващата сега каса при Съюза на служителитъ при изборнитъ учреждения. Право е, че по начало този законопроектъ трѣбва да бѣде приетъ — той не може да бѣде отхвърленъ. Но безъ друго ще трѣбва добре да се прецени онова положение, което би се създадо за съществуващата сега каса, ако тя само се оформи съ единъ законъ, безъ да се предвидятъ постановления, които да ѝ дадатъ малко по другъ характеръ, да се чувствува, че напѣсата на държавата не е само за контролъ, но и за да осигури една функция на тази посмъртна каса, за да могатъ наистина служителитъ при изборнитъ учреждения да считатъ своитъ близки осигурени въ случай на смъртъ.

Г. г. народни представители! Азъ се ползувамъ отъ случая да се спра на мотивитъ, които сѫ предизвикали внасянето на този законопроектъ. Въ мотивитъ си г. министърътъ иде да подчертае особено тежкото положение на изборнитъ служители и невъзможността имъ да осигурятъ едно по-добро положение на своитъ наследници. Ако г. министърътъ на вътрешнитъ работи е принуденъ да прави и сега тази констатация, която е правилъ и по-рано, отъ две години насамъ, азъ питамъ: защо г. министърътъ на вътрешнитъ работи се бави да вземе онѣзи мѣрки поне, които при днешнитъ условия биха помогнали, за да се създаде едно по-добро положение въ изборнитъ учреждения, заради самитъ изборни учреждения, а чрезъ това да бждатъ осигурени и служителитъ при тия учреждения?

По-миналата година Народното събрание подчерта, че се налага една реформа за групиране на общинитъ, тази реформа се проведе въ законъ, но този законъ и сега стои неизпълненъ. Ние съ фискални закони намалихме доходитъ на общинитъ, като намалихме процентитъ на върхнинитъ, които тѣ получаватъ. Съ това се създаде едно малко по-тежко положение за нашитъ изборни учреждения. Съ онова партизанство, което правителството не съумѣ, не се опита поне да излѣзи отъ нашитъ общини, тѣхното положение е още повече влошено. При такова едно положение, г. г. народни представители, бездействието на управлението да се справи съ това тежко положение е пакостно и не може за дълго да продължава, ако ние не искаме да изложимъ на голѣмъ рискъ не само положението на нашитъ общини, но изобщо — спокойствието въ нашата държава.

И азъ съмъ принуденъ да привлѣка вниманието на г. министра на вътрешнитъ работи къмъ неговия дългъ, да се помѣчи по-скоро да създаде въ общинитъ едно малко по-добро положение отъ онова, което е днесъ, което ги разстройва и което има изгледи да ги доразстрои, ако не се взематъ бързи мѣрки.

Ще привлѣка вниманието на г. министра още и върху друго едно нѣщо, което не допускамъ нему да е известно. При стремежа на органитъ на Вътрешното министерство да използватъ служителитъ при изборнитъ учреждения не за нуждитъ на службитъ въ тѣзи учреждения, не и за нуждитъ на държавата, за да прокаратъ своитъ заплати чрезъ служителитъ при тѣзи учреждения, но за нуждитъ на онази наша партизанска язва, която ни е накарала толкова години наредъ да внасяме разстройство въ нашитъ общини, създаватъ се отношения между тѣзи органи и служителитъ въ изборнитъ учреждения, които не могатъ да бждатъ и не трѣбва да бждатъ отношения въ една добре устроена и добре организирана държава. Създаватъ се условия за едно настроение, което е пакостно не за партията, която управлява, не и за личноститъ, които днесъ управляватъ, но за самото положение на държавата.

Не може по такъвъ начинъ да се продължава, г. г. народни представители. Днесъ вече, следъ онѣзи подобрения, които се внесоха въ подбора на служителитъ при изборнитъ учреждения, тамъ стоятъ хора доста интелигентни, съ по-издигната култура, и отношенията къмъ

тѣхъ трѣбва да бѣдатъ отношения на държава къмъ органи, чрезъ които държавата трѣбва да провежда своята политика — стопанска, социална и т. н. Тѣзи отношения, г. министре, днесъ сѣ много натегнати. Изборнитѣ служители се третиратъ като орждия на партията, а не като орждия на едно държавно или общинско управление. Азъ съмъ убеденъ, че г. министрътъ, ако знаеше тия факти, самъ би ги осѣдилъ и би направилъ всичко възможно да се получатъ по-добри отношения между неговитѣ органи и служителитѣ въ изборнитѣ учреждения. Понеже сѣтамы, че тия отношения не сѣ му известни, азъ привличамъ вниманието му. Нека провѣри и ще разбере, че има единъ повикъ соещу начина, по който неговитѣ органи третиратъ служителитѣ при изборнитѣ учреждения. По таквъ начинъ се разстройватъ не само службитѣ въ изборнитѣ учреждения, а се разстройва и държавната служба. Никое управление нѣма да може да създаде изведнѣжъ една здрава вътрешна организация на тази държава, ако не си служи съ служителитѣ при изборнитѣ учреждения. Тѣ трѣбва да бѣжатъ органи не само на изборнитѣ учреждения, но и на държавата за провеждане на нейната политика — една политика на редъ и законность, политика стопанска, политика социална. Въ тази насока, г. министрътъ ще трѣбва да работи, а подиръ него и другитѣ министри, ако искаме да заздравимъ нашата държава.

Азъ съмъ убеденъ, че г. министрътъ ще вземе бележка отъ тази моя молба и ще направи всичко възможно, нито неговитѣ органи, и специално околийскитѣ началници, да разбегатъ, че тѣ иматъ голѣми политически, стопански и социални зялчи въ нашата стоана, че тѣ трѣбва да понамалятъ своитѣ партизански похвати и да засилятъ своята дейность като органи на една добре устроена държава.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Законопроектътъ има предъ видъ утвърждаването на една посмъртна каса, която иматъ сега изборнитѣ служители, и поставянето ѝ подъ контрола на Министерството на вътрешнитѣ работи. Обаче, тъй както е направенъ законопроектътъ, той идва само да отнеме, може би — както каза г. професоръ Стайновъ — контрола, който тѣзи посмъртни каси, тѣзи малки застрахователни дружества иматъ съгласно закона за държавния контролъ върху застрахователнитѣ дружества. Този контролъ бѣ създаденъ преди две години. Споредъ правилника, издаденъ за тѣзи посмъртни каси отъ държавния контролъ, всички тѣзи посмъртни каси до края на м. мартъ т. г. трѣбва да се приспособятъ къмъ изискванията на закона и на правилника, издаденъ презъ 1932 г. Въроятно това е заставило посмъртната каса на изборнитѣ служители да поиска контрола на Министерството на вътрешнитѣ работи, който се въвежда чрезъ настоящия законопроектъ.

Но мене ми се струва, че контролътъ на Министерството на вътрешнитѣ работи нѣма да бѣде оня технически контролъ, който упражнява институтътъ за държавния контролъ върху частнитѣ застрахователни дружества. Техническиятъ контролъ се изразява въ правилното организиране на подобни посмъртни каси, за да не свършватъ тѣ съ фиаско. Всички такива посмъртни каси, създадени при различни организации за подпомагане при смъртни случаи, доколкото ние наблюдаваме, не свършватъ добре, въ края на краищата тѣ ликвидиратъ, защото нѣма оня стабиленъ елементъ, който да членува въ тия посмъртни каси, нито пъкъ има ония технически пресмѣтания, каквито изисква държавниятъ контролъ, за въроятността на смъртнитѣ случаи, при точното изчисление на която да може да съществува едно малко застрахователно дружество. Затова, г. министре, почти всички учреждения, въ които има такива посмъртни каси, алиментиратъ последнитѣ съ известна помощ. Посмъртнитѣ каси и на финансовитѣ служители, и на служителитѣ при пошитѣ, и на служителитѣ по желѣзнопътното ведомство получаватъ чувствителна помощ отъ държавата. Другитѣ посмъртни каси, каквато е касата на изборнитѣ служители, ако не получатъ такава помощ, понеже нѣма стабиленъ елементъ — най-малко стабилни сѣ изборнитѣ служители, обикновено тамъ движението на персонала е по-голѣмо — ще свършатъ съ ликвидация. Каквито сѣ правитѣ у насъ, понеже нѣма стабилитетъ на изборнитѣ и държавни служители, за да може да има единъ постояненъ елементъ, отъ който тия посмъртни каси да черпятъ срдѣства, има смисълъ Министерството на вътрешнитѣ работи да се намѣси и да поиска узаконяването на една подобна каса, но при

условие, и държавата да отдѣля известна помощъ, за да алиментира, да подхранва тази каса.

Повтарямъ: подобнитѣ посмъртни каси на държавнитѣ служители иматъ тази подкрепа на държавата. Не бива да оставимъ и посмъртната каса на изборнитѣ служители безъ подкрепа. Трѣбва да се намѣрятъ начини и срдѣства, било отъ общинитѣ, било отъ държавата, да се даде известна малка помощ на тази посмъртна каса. Тогава ще има смисълъ, Министерството на вътрешнитѣ работи да я поеме подъ свой контролъ. Ако министерството поеме контрола на тая каса, но държавата не я подкрепи, тази каса ще бѣде поставена на пѣсчъни основи, нѣма да издържи и ще ликвидира. Държавата не би трѣбвало да допуска това.

Ето защо азъ обръщамъ вниманието на г. министра на вътрешнитѣ работи, както и на членоветѣ на комисията, която ще се занимава съ този законопроектъ, да иматъ предъ видъ положението на всички други посмъртни каси на държавнитѣ служители, както и помощитѣ, които алиментиратъ тия каси и ги правятъ солидни, и да се намѣрятъ срдѣства, съ които да се подкрепи и тази посмъртна каса, за да се помогне на изборнитѣ служители. Трѣбва нѣщо да се направи. Иначе ние ще утвърдимъ съществуващата каса, Министерството на вътрешнитѣ работи ще я поеме подъ своя контролъ, обаче тя нѣма да бѣде солидна. Разбира се, тя трѣбва да бѣде задължителна.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министрътъ на вътрешнитѣ работи.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Азъ искахъ думата.

Министръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нали, г. Кънчевъ, ще си кажете думата въ комисията?

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Добре!

Министръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Въ мотивитѣ е изтъкната целта, която ме е движала, за да внеса този законопроектъ. Той визира вече една съществуваща посмъртна каса, която трѣбва да бѣде узаконена и да бѣде, така да се каже, регламентирана по законодателенъ редъ, за да вдѣхва по-голѣмо довѣрие и да бѣде уредено нейното по-нататъшно съществуване. Ако има по-голѣмо довѣрие, естествено, че такава каса ще може да преуспѣва още повече въ бъдеще. Сама по себе си посмъртната каса при Съюза на служителитѣ при изборнитѣ учреждения е вече добре поставена, защото има нѣколко милиона лева излишекъ, набранъ капиталъ. Независимо отъ това, тази посмъртна каса е отъ типа на всички други посмъртни каси, които сѣ създадени съ законъ. Съ законъ сѣ създадени, както изтъквамъ азъ въ мотивитѣ, посмъртнитѣ каси при Министерството на благоустройството, при Министерството на просвѣщението, при Министерството на финанситѣ, при Министерството на правосъдието, при Дирекцията на желѣзницитѣ, Дирекцията на пошитѣ и други.

С. Мошановъ (д. сг.): И ние, депутатитѣ, сме изборни служители — нѣма ли нѣщо и за насъ да се направи?

Министръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безспорно, добре ще бѣде, ако може да бѣде подпомогната и съ обществени срдѣства една такава посмъртна каса. Този въпросъ може да бѣде обсъденъ отъ комисията. Първоначално бѣше се замислило да ѝ се даде известенъ приходъ отъ общинитѣ, но тази идея се изостави. Въроятно ще трѣбва и общинскитѣ управления, да поематъ задължението, да внасятъ известни ресурси въ тази каса, за да може тя да бѣде закрепена.

Тая каса, както виждате, обема не само изборнитѣ служители, но въобще всички служители по Министерството на вътрешнитѣ работи. Тя е, както го казахте, едно благородно дѣло. Отъ друга страна, тя е една необходимостъ, за да може да се даде едно спокойствие на всички служители по Министерството на вътрешнитѣ работи — вилочително и на изборнитѣ служители — относително посмъртната грижа. Това е ръководниятъ мотивъ, който ме е накаралъ да внеса този законопроектъ.

Нѣма какво повече подробно да говоря. Въ комисията ще изискаме точнитѣ сведения за съществуващата каса — съ какво тя разполага, въ какво положение е, каквъ е уставътъ ѝ, и т. н. Всичко това ще се обсъди въ най-голѣми подробности въ комисията и тамъ ще се преработи, ако трѣбва, нѣкои постановления въ този законопроектъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): По задължителното членуване въ касата нѣщо?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Касата нѣма задължителен характеръ. Членуването въ нея е доброволно. Ако тя е добре уредена, това ще бѣде мотивъ за служителитѣ да се записватъ за членове на касата.

Р. Василевъ (д. сг.): За да бѣде членуването въ касата задължително, трѣбва преди всичко да има stabilitetъ; безъ stabilitetъ не може.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Задължително членство въ тази каса не се предвижда.

Що се отнася до казаното отъ г. Никола Пждаревъ, азъ не зная какво да отговоря, защото самъ той нищо конкретно не ни каза. Бихъ желалъ въ това отношение нѣщо конкретно да ми се каже, за да отговоря.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Нѣщо конкретно ще намѣрите въ в. „Защита“, органъ на изборнитѣ служители. Тамъ има много конкретни работи. Но да не приказваме сега за тѣхъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Тесдоси Кънчевъ! Въ в. „Защита“, както и въ други вестници, има много работи, но има работи и провѣрени, и непровѣрени. А досега въ в. „Защита“ — органъ на Съюза на изборнитѣ служители — преди всичко едно нѣщо, се прокарва — то е, че Съюзътъ на изборнитѣ служители посрѣща днешния режимъ на Министерството на вътрешнитѣ работи въ всѣко отношение съ едно задоволство.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Тѣкмо напротивъ — съвършено отрицателно го посрѣща.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това мога да ви го установя съ цитати отъ самия вестникъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Добре!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Но по този въпросъ конкретно трѣбва да говоримъ, а не така общо.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): На второ четене ще си дадемъ среща по този въпросъ тукъ, на трибуната, и то съ материали въ рѣка.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Добре, Вие ще ми дадете материалитѣ, и азъ ще Ви отговоря.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ако желаете конкретни факти, азъ мога да ги наброя, но не искамъ да разгорещявамъ дебатитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ съмъ съгласенъ съ Васъ, че между изборнитѣ служители и представителитѣ на държавата, трѣбва да има едни добри отношения въ всѣко отношение, че трѣбва да бждатъ едни къмъ други лоялни, че не трѣбва да се правятъ никакви произволи и пр. и пр. — Съ всичко това съмъ съгласенъ. Признавамъ сѣщо, че могатъ да се цитиратъ нѣкои случаи, станали тукъ-таме изъ страната, поради една или друга причина, които сѣ отъ доста неприятенъ характеръ. Обаче азъ трѣбва да заявя, че духътъ на политиката, на управленето, който се провежда днесъ чрезъ Министерството на вътрешнитѣ работи, е тѣкмо въ този смисълъ, за който вие говорите — да има пълно уважение и добри отношения между еднитѣ и другитѣ органи, защото само така може да просперира нашата държава.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Би трѣбвало по-често да под- чертавате тия идеи предъ Вашитѣ служители.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Никога не съмъ пре- станалъ да настоявамъ да се върши това. Толкова мога сега да кажа по законопроекта. Понеже всички вие го- ворихте общо, и азъ така общо ви отговарямъ.

Г. г. народни представители! Моля да приемете зако- нопоекта на първо четене така, както се прочете, като въ комисията ще се направятъ надлежнитѣ поправки.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на- роднитѣ представители приема законопроекта за посмъртна взаимнопомагателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учреждения на първо четене, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за извънбюджетенъ (свръх- смѣтенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стой- ността на отчужденитѣ за държавни нужди недвижими имоти, яйлаци, кѣшлаци и дѣскорѣзници.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Прочита законопроекта из- цѣло, заедно съ поправкитѣ и прибавката, приети на второ четене).

Г. г. народни представители! Въ законопроекта се на- правиха следнитѣ редакционни оглаждания само за пояс- нение на текста.

Въ чл. I, алинея втора, редъ трети, следъ думитѣ „Чл. 197 отъ“ се прибави думата „действуващия“. Думата „закона“ се поправи на „законъ“.

В. Молловъ (д. сг.): Вие туряте сега „действуващия“, а утре, ако се гласува новъ законъ за измѣнение на тоя, кой е „действуващъ“? Ако се внесе единъ новъ законо- проектъ и се измѣни съдържанието на този законъ, то- гава цѣлиятъ този параграфъ какъвъ смисълъ ще има?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Така се намѣри за добре въ комисията. Г. Мутафовъ предложи това и то се прие за по-голъма ясностъ.

В. Молловъ (д. сг.): Азъ правя бележка, че нѣма да бѣде по-ясно. И отъ гледище на законодателна техника не е редовно.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ чл. 2, алинея първа, следъ думитѣ „сѣкровищни свидетелства отъ 1934 г.“ се прибавятъ думитѣ: „които ще се издадатъ по настоящия законъ“.

Въ точка първа — „За изплащане недвижими имоти — сѣкровищнитѣ свидетелства ще бждатъ 7 вида“ — цифрата „7“ се измѣнява на „8“, понеже снощи, при второто четене на законопроекта, се внесе едно измѣнение и се създаде още една категория, та вмѣсто 7 ставатъ всичко 8. Това е поправка чисто редакционна, предизвикана отъ измѣ- нение, което е станало на второ четене.

Тѣзи сѣ редакционнитѣ оглаждания.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на- роднитѣ представители приема на трето четене законо- проекта за извънбюджетенъ (свръхсмѣтенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитѣ за държавни нужди недвижими имоти, яйлаци, кѣшлаци и дѣскорѣзници тѣй, както се прочете, заедно съ съобще- нитѣ отъ г. докладчика редакционни поправки, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 37)

Пристапваме къмъ третата точка отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията — продължение разискванията.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Стигнахъ сме, г. министре, до чл. 219. Да продължа ли нататъкъ или да докладвамъ членоветѣ, които бѣха върнати за ново разглеждане въ комисията?

Министъръ С. Стефановъ: Може да продължите до- клада на останалитѣ членове, но трѣбва да остане послед- ниятъ членъ недокладванъ, защото трѣбва да спазимъ формата; преди да свършимъ съ гласуването на второ че- тене на законопроекта, да минемъ ония членове отъ зако- нопоекта, които бѣха върнати въ комисията за съответна поправка.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Тогава ще докладвамъ най-напредъ преработенитѣ въ комисията членове.

Чл. 65, старъ чл. 59, добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 65. (Старъ чл. 59) Платежни заповѣди се изда- ватъ за изплащане само на извършени работи или до- ставки. Издаванетоъ имъ трѣбва да става въ нѣ-късо време,

При строителнитѣ предприятия, ако въ продължение на два месеца отъ датата на утвърждаването на ситуацията сумата не бѣде изплатена, предприемачътъ има право на лихви 6% годишно отъ деня на изтичане горния двумесеченъ срокъ. Сѣщата лихва се плаща и за безпричинно закъснѣло връщане на гаранцията, взета за обезпечение изпълнението на предприятието.

Утвърждаването на привременнитѣ ситуации трѣбва да стане най-късно 20 дни, а на окончателната — два месеца

следъ деня на завеждане заявлението на предприемача, съ което е поискан да му се състави ситуацията, ако съставянето ѝ е въ задължение на учреждението.

Дължностни лица, които съ неспазване сроковете станатъ причина да се плащатъ лихви на предприемача или да се лишатъ предприемачътъ отъ такива лихви се глобяватъ отъ надлежния министъръ въ размъръ на платенитъ или загубенитъ лихви. Такъвъ размъръ глоба плащатъ и длъжностнитъ лица, които станатъ причина за закъснение утвърждението на протоколитъ за привременното и окончателното приемане, което утвърждение трѣбва да стане най-късно 40 дни следъ деня на приключване на приемането. Налагането на глобитъ и обжалването на заповѣдитъ става съгласно съ забележката къмъ чл. 129 отъ настоящия законъ.

Ако по издаденитъ платежни заповѣди на единъ и същи предприемачъ по нѣколко привремени ситуации по едно и също строително предприятие за извършени работи въ общъ размъръ най-малко на една трета (1/3) отъ договорната стойностъ на предприятието не бѣде изплатена поне половината отъ тѣхната стойностъ на предприемача до 2 месеца отъ датата на издаване последната отъ неизплатенитъ платежни заповѣди, предприемачътъ има право да поиска ликвидация на предприятието, безъ да се конфискува залогътъ му и безъ да се довърши предприятието за негова смѣтка, като му се плати обезщетение, равно на направенитъ разности за гербовъ налогъ по сключване договора на съответната частъ върху останалитъ за довършване работи.

Лихва 6% се плаща и за закъснѣло изплащане на всѣкакви доставки, извършени чрезъ търгъ или по доброволно съгласие, както и за късно изплащане наеми, когато осребряването на издаденитъ за тия случаи платежни заповѣди е закъснѣло, не по вина на кредиторитъ, повече отъ 3 месеца отъ деня на визиране платежната заповѣдъ отъ смѣтната палата и то само за времето следъ изтичане на горнитъ три месеца. Предписанието на настоящата алинея се прилага само за доставки и наеми по търгове или споразумения по доброволно съгласие, станали следъ влизане на настоящия законъ въ сила.

Лихвитъ, когато такива се дължатъ съгласно съ настоящия членъ, се изплащатъ отъ кредита, отъ който се изплаща предприятието или наемътъ, или отъ специално предвиденъ за целта кредитъ.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ предлагамъ и моля г. докладчика да се съгласи, думитъ въ предпоследното изречение: „Предписанието на настоящата алинея се прилага само за доставки и наеми по търгъ и споразумение по доброволно съгласие, станали следъ влизане на настоящия законъ въ сила“, да дойдатъ на последно мѣсто въ члена и да се отнасятъ за наредбитъ на цѣлия членъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това е нова алинея.

Министъръ С. Стефановъ: Тия думи трѣбва да приключатъ члена, а следващото следъ тѣхъ изречение да мине по-напредъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Но това е съвсемъ нова алинея. Последната алинея казва откъде се взематъ сумитъ и тя приключва цѣлия членъ.

Министъръ С. Стефановъ: Тогава трѣбва да кажете „предписанията на настоящия членъ“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Но само за предписанието на алинеята се отнася.

Министъръ С. Стефановъ: По лихвитъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да, по лихвитъ, защото другитъ лихви течаха и по сега действащия законъ.

Министъръ С. Стефановъ: Ако се разбиратъ така — добре.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Може да остане това, което искате Вие като последна алинея, но ще трѣбва да се измѣни редакцията — нова алинея да се създаде.

Министъръ С. Стефановъ: Последното изречение: „Лихвитъ когато такива се дължатъ“, и т. н., трѣбва да бѣде поставено предъ това изречение — „предписанието на настоящата алинея“, и т. н. То трѣбва да остане най-накрая и да приключи члена.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да го оставимъ тогава като последна алинея.

Министъръ С. Стефановъ: Да остане като последна алинея така: „Предписанията на настоящия членъ“ — може да се каже и наредби — „се прилагатъ“, и т. н.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Значи последното изречение на предпоследната алинея става алинея последна като вмѣсто: „Предписанието на настоящата алинея се прилага“, и т. н., стане: „Наредбитъ на настоящия членъ се прилагатъ“ и т. н.

Министъръ С. Стефановъ: Може да кажете: „Постановленията на настоящия членъ се прилагатъ“, и пр.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да, може. — Тогава става така: „Постановленията на настоящия членъ се прилагатъ само“, ...

Министъръ С. Стефановъ: Така.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): — ... „за доставки и наеми по търгове и споразумения по доброволно съгласие, станали следъ влизането на настоящия законъ въ сила“.

П. Деневъ (р): Вие искате само да се плащатъ лихви за закъснѣло изплащане. Трѣбва да остане старата редакция.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Последната алинея засѣга разпорежданията на всички предшествуващи алинеи.

Министъръ С. Стефановъ: Ако ги засѣга — добре.

П. Деневъ (р): Не може така — всички разпореждания на този членъ да се отнасятъ само до бѣдещи предприятия. Това не е Вашата мисль, г. докладчикъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пардонъ. — Ние сега предвиждаме да се даватъ лихви за предприятия, които ще се сключатъ. Разсуждавахме така: ако не поставимъ тази алинея, ще трѣбва да плащаме лихви на предприятия, които сж вече отдадени. А ние не искаме да даваме лихви на предприятията, които сж отдадени до влизане на настоящия законъ въ сила, защото предприемачитъ сж калкулирали съ огледъ на това, че нѣма да получатъ лихви.

П. Деневъ (р): Както четохте преди малко — да стане алинея отдѣлна. Това отговаря на намѣренията на министра, а не да стане тѣй, както г. министърътъ предложи.

Министъръ С. Стефановъ: Алинея го правимъ.

П. Деневъ (р): Като отдѣлна алинея.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ искамъ последващата алинея да дойде напредъ.

П. Деневъ (р): Ще стане едно тълкуване.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. на роднитъ представители приема чл. 65 така, както се докладава, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

Чл. 72. (Старъ чл. 67) Бюджетнитъ разходи на общинитъ, на българскитъ Земледѣлска и Централна кооперативна банки и на други обществени учреждения се произвеждатъ и оправдаватъ по наредбитъ на настоящия законъ, съ изключенията, предвидени въ специалнитъ за тия учреждения закони, правилници или устави — за ония обществени учреждения, които сж основани само съ правилници или устави.

Въ всѣки случай наредбитъ за разходите на тия учреждения трѣбва да сж издадени или одобрени отъ съответния министъръ въ съгласие съ министра на финанситъ и да спазватъ предписанията на чл. 71, алинея втора.

Бюджетитъ на духовнитъ семинарии, следъ като се прегледатъ отъ бюджетоконтролата при Св. Синодъ и се одобрятъ отъ последния, се утвърждаватъ отъ Министерския съветъ, по докладъ на министра на външнитъ работи и на изповѣданията, следъ писмено мнение на министра на финанситъ. Бюджетитъ на епархийскитъ духовни съвети се одобряватъ отъ Св. Синодъ, следъ виза отъ началника на бюджетоконтролата при същия и се утвърждаватъ отъ министра на външнитъ работи и на изповѣданията, а бюджетитъ на ставропигиалнитъ манастири, на свещеническитъ и монашески училища, на епархийскитъ свѣщодивници и на храмъ-паметника „Св. Ал.

Невски“ се утвърждават отъ Св. Синодъ, следъ виза отъ началника на бюджетоконтролата при сѣщия. Всички тия бюджети се обнародватъ въ „Държавенъ вестникъ“. Разходитъ по тия бюджети се извършватъ съгласно съ настоящия законъ, като поемнитъ условия, тръжнитъ и др. книга по тѣхъ се визиратъ: за духовнитъ семинарии отъ контр.-счетоводителитъ при сѣщитъ, за епархийскитъ духовни съвети, за ставропигиалнитъ манастири, за свещеническитъ и монашески училища и храмъ-памятника „Св. Ал. Невски“ — отъ касиеръ-счетоводителитъ имъ, за епархийскитъ свѣщоливници — отъ секретаръ-счетоводителитъ имъ, а се утвърждаватъ: за духовнитъ семинарии — отъ министра на външнитъ работи и на изповѣданията, за епархийскитъ духовни съвети — отъ надлежното епархийско начальство, и за останалитъ църковни учреждения — отъ Св. Синодъ. Бюджетитъ на църковнитъ настоятелства, епархийскитъ манастири и другитъ църковни учреждения, подведомствени на епархийскитъ духовни съвети, се одобряватъ отъ сѣщитъ съвети и утвърждаватъ отъ епархийскитъ начальства, следъ виза отъ касиеръ-счетоводителитъ при митрополититъ. Разходитъ по бюджетитъ на сѣщитъ учреждения се извършватъ по правилата, предвидени въ настоящия законъ, и съобразно постѣпленията на всѣко учреждение, като поемнитъ условия, тръжнитъ и др. книга се визиратъ отъ касиеръ-счетоводителитъ при митрополититъ, одобряватъ отъ епархийскитъ духовни съвети и утвърждаватъ отъ епархийскитъ начальства.

Бюджетътъ на държавнитъ каменновжглени мини „Перникъ“ се утвърждава отъ Министерския съветъ, по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда, следъ писмено мнение на министра на финанситъ.

Бюджетитъ на Българската централна кооперативна банка и Българската земеделска банка се одобряватъ отъ надлежнитъ министри, които ги докладватъ на Министерския съветъ, следъ което се обнародватъ въ „Държавенъ вестникъ“.

Въ чл. 72, алинея трета, редъ 4, думитъ „по докладъ“ ставатъ „по представление“, а на редъ 5, думитъ „следъ писмено мнение на“ се замѣнятъ съ думитъ „и въз основа на писменъ докладъ отъ“.

Алинея четвърта и пета на сѣщия чл. 72 добиватъ следното съдържание:

„Бюджетътъ на държавнитъ каменновжглени мини „Перникъ“ се утвърждава отъ Министерския съветъ, по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда, и се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“.

„Бюджетитъ на Българската земеделска и Централната кооперативна банки се одобряватъ отъ Министерския съветъ, по докладъ на надлежния министъръ, следъ което се обнародватъ въ „Държавенъ вестникъ“.

Последна алинея къмъ чл. 72:

„Бюджетътъ на Българската народна банка се одобрява отъ управителния съветъ, съгласно чл. 49 отъ закона за банката и се контролира отъ правителството по реда, установенъ въ чл. 50 отъ сѣщия законъ“.

А. Буковъ (з): А нѣма ли да има обнародване на този пусти бюджетъ на Народната банка?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Сирѣхм се на този текстъ, защото комисията смѣтна, че има прѣчки въ чл. 85 отъ закона за Народната банка. Този текстъ казва, че се постѣпва съгласно чл. чл. 49 и 50 отъ закона за Народната банка.

А. Буковъ (з): Значи, нѣма да се обявява въ „Държавенъ вестникъ“?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да.

А. Буковъ (з): Интересно! Много интересно!

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Можете да вземете думата и да правите предложение.

А. Буковъ (з): Нѣма какво да вземамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цѣтко Бобошевски.

Ц. Бобошевски (д. сг): Г. г. народни представители! Съ алинея четвърта на чл. 72 отъ този законопроектъ за бюджета, отчетността и предприятията, както съ чл. 214 отъ сѣщия законопроектъ, се прави, бихъ казалъ, едно коренно измѣнение на системата на управление и експлоатация на каменновжглени мини „Перникъ“. Нагледъ прави

впечатление, че съ тѣзи измѣнения се иска да се упражни по-голямъ контролъ върху експлоатацията, стопанисването и произвеждането на търговетъ на това голѣмо народно стопанство. Като се има предъ видъ кои бѣха целитъ на закона за каменновжглени мини „Перникъ“ — а тѣхъ най-добре ги знае сегашниятъ министъръ на финанситъ, който бѣше тогава народенъ представителъ и участвува въ комисията, която изготви този законъ — ясно е, че се просто унищожава съ тия два члена сѣщността на самата автономия на мини „Перникъ“.

Какво е въ сѣщността автономното управление на мини Перникъ и тѣхната експлоатация? То е да бѣде поставено експлоатирането на мини „Перникъ“ на онѣзи начала, на които сѣ поставени частнитъ търговски индустриални капиталистически предприятия, да не сѣ свързани съ онѣзи формалности, съ онѣзи бюрократически визи, които иска специалниятъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията. Това е сѣщността на автономния режимъ: да бѣде приравнено управлението на минитъ „Перникъ“ съ управлението на частнитъ капиталистически предприятия, които сѣ еластични, които сѣ освободени отъ тия формалности, които действуватъ ежедневно съ огледъ нуждата и даватъ добри резултати. Това е идеята, която ни ръководѣше, когато прокахме закона за минитъ „Перникъ“ въ 1925 г. Другото въ този законъ е подробности. Вие съ тия двойни контроли, съ това второ опекунство на министра на финанситъ, който трѣбва да даде писмено съгласието си, правите единъ атентатъ срещу този сѣщественъ принципъ, за който азъ ви говорихъ. Вие въ чл. 214 въвеждате още едно ограничение: че само разходи до 250.000 л. ставатъ по реда, предвиденъ въ специалния законъ за мини „Перникъ“, а по-голями разходи ще се извършватъ по реда на настоящия законъ. А пъкъ до ставки надъ 250.000 л. тамъ е нѣщо нормално, защото минитъ „Перникъ“ сѣ едно колосално търговско-индустриално предприятие съ бюджетъ надъ 250 милиона лева. Да искате управлението на мини „Перникъ“ да се справи съ ежедневнитъ нужди на това предприятие при тия формалности на закона за бюджета, отчетността и предприятията, то значи ежедневно да се спѣва правилниятъ животъ на едно предприятие, което въ продължение на 10 години е дало не добри, но бихъ казалъ отлични резултати. Да не говоримъ за онѣзи изложения, които сѣ правени периодически въ наше време. Вземете изложението, което постѣпи въ Народното събрание отъ единъ не партизански, а отъ техническия персоналъ на мини „Перникъ“ отъ тия, които сѣ сътворили това предприятие, за да даде то въ продължение на 10 години една невѣроятна голѣма сума на държавното съкровище и сѣщевременно да отдѣли суми за собственото свое рационализиране и подобрене и за изпълняването на единъ въ широкъ мащабъ, голѣмъ социаленъ планъ за подобрене условията на труда и живота на работническото. Отдѣлени сѣ повече отъ 1 милиардъ и 100 милиона лева. Това свидетелствува, че тая система, така както ние навремето я възприехме, нѣма основание днесъ да бѣде коригирана. Защо, кое налага това? Има ли извършени престѣпления, има ли извършени нарушения, за да идвате сега съ този законъ да измѣните единъ порядѣкъ, който е далъ само добри резултати? И мене ме изненада едно нѣщо, г-да: че така инцидентно се измѣня нѣлъ единъ законъ. Азъ съжалявамъ, че отсъствува министърътъ на търговията г. Гичевъ, за да види, че се нарушаватъ закони, които сѣ по неговото ведомство и да дойде да реагира противъ този начинъ на законодателствуване. Длъжност бѣше на г. министра на търговията да бѣде тукъ и да иска да се изхвърли този текстъ. Ако ли пъкъ той самъ е убеденъ, че досегашната система е дала лоши резултати, нека да сезира Народното събрание съ специаленъ законъ за отмѣнение съответнитъ постановления въ закона за управление и експлоатация на мини „Перникъ“.

Министъръ С. Стефановъ: Настоящиятъ законопроектъ е миналъ презъ Министерския съветъ.

Ц. Бобошевски (д. сг): Но така, съ единъ случаенъ законъ на министра на финанситъ да идвате да измѣните сѣщността на единъ органически законъ, това не е позволено, г. г. народни представители. Ако е въпросъ за контролъ на управлението, вие го имате: председателтъ на управителния съветъ на мини „Перникъ“, подъ контрола на който дирекционниятъ съветъ управлява експлоатацията на минитъ, е който контролира отъ името на Министерския съветъ. Вие не знаете сѣщо така, г. г. народни представители — защото може би не сте изучавали подробности на закона за мини „Перникъ“ — че министърътъ на търговията има една неограничена властъ: той може всѣки моментъ да suspendира всѣко решение

на управителния съвет или на дирекционния съвет на мина „Перник“, ако види, че то не е съобразно със закона, или ако е против интересите на стопанството или пък уврежда по някакъв начин народните интереси. Той има тая власт. Щом председателят на управителния съвет е министърът на търговията и той има такава голяма власт — да суспендира решенията на управителния съвет — тогава от какво се боите, каква опасност има, за да турите още един контрол паралелно с този на министъра на търговията и да налагате едно опекунство — за мене това е опекунство — с алинеята, която прочетохте: че бюджетът на мина „Перник“ се одобрява от Министерския съвет само по писмен доклад от министъра на финансите, което значи, че ако той не даде такъв доклад, Министерският съвет няма да одобри бюджета?

Г. г. народни представители! Азъ апелирам да оставим работите така, както бяха досега, защото няма основание да ги измъняме. Азъ съм в разръз с мнението на някои от моите другари на нашата парламентарна група, които въ смислята с поддържали противно становище на моето. Азъ говоря като народен представител и мене ме интересува принципът, а не това, което става въ мина „Перник“. Ако стават там някои некрасиви работи, ако стават някои работи, които с оправдали поддържането на мнението да се измъни досегашната система, то е съвсем друг въпрос. Азъ защитавам принципа. И понеже азъ съм, който внесох навремето закона за мина „Перник“, щях да манкирам на своя дълг, ако не протестирахъ против този начин на отмяняване на един такъв голям, органически закон, какъвто е законът за мина „Перник“. Този закон не се създаде случайно. Г. министърът на финансите знае, че той се работи с месеци. И онази интеллигентна, просветена камара — ХХI обикновено Народно събрание — даде всички усилия, . . .

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Тя разсипа България.

Ц. Бобошевски (д. ср): . . . щото едно дефицитно стопанство, каквото беше мина „Перник“, когато то беше под управата на държавата, когато нейният бюджет беше част от държавния бюджет и всяка година даваше дефицит над 50 милиона лева, да го превърне въ едно доходно предприятие, което въ всяко отношение даде блестящи резултати.

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Като поскъпи цените на камените въглища.

Ц. Бобошевски (д. ср): Производителността на работника се удвои, производственият разнос се намалих с 40%, държавата под разни форми е получила 680 милиона лева чист доход въ държавното съкровище и около 400 милиона лева са вложени въ разни най-полезни инвестиции, каквито са жилищата на работниците — за 70 милиона лева — каквато е голямата електрическа централа, която трансформира въ енергия пляката, онсва, което не гореше и не струваше нищо, почти се продаваше на безценца, каквито са и редъ други разни инсталации, които направиха от мината „Перник“ действително една модерна мина въ всяко отношение.

Това е резултатът от автономното управление на мина „Перник“. Сега съ този начин на процедиране ние ще парализираме всички тия добри ефекти. Какъ ще може мина „Перник“ да чака своя редъ въ канцеларията на тия контролни органи, които ще даватъ предварителна виза за изразходване суми по даденъ параграфъ? Вие знаете, че въ мина „Перник“ се набиратъ съ стотици и хиляди поемни условия и ако тѣ чакатъ редъ, за да бъдатъ одобрени, това може да коштува голяма загуба. Организацията, експлоатацията и управлението на мина „Перник“ са така нагодени, че нейните нужди ежедневно да бъдатъ удовлетворявани правилно и навременно. Съ тил ограничения въ настоящия законопроектъ вие, г-да, ще парализирате всички благоприятни страни на специалния законъ за мина „Перник“.

Ето защо, азъ моля г. министърът на финансите да се съгласи, да се изхвърлят съответните алинеи на чл. 72 и 214 — по който членъ права същитъ разсуждения, както по разисквания сега чл. 72, за да не вземамъ втори път думата. Контрол, казахъ, има. Всяка година мина „Перник“ дава отчетъ, който минава презъ Министерския съветъ. Последниятъ не може току тѣй да освободи от морална и материална отговорност управителния съветъ на мината — който контролира действията на дирекционния съветъ — освенъ ако се извърши опущение от страна на Министерския съветъ. Гаранцията съ-

ществува, следователно, излишенъ е другъ контрол. Защото следъ като се приключатъ балансът на мината, управлението ѝ дава единъ подробенъ рапортъ въ Министерския съветъ и той казва дали одобрява отчета или не и, следъ като го одобри, тогава се вдига отговорността и на управителния съветъ, и на дирекционния съветъ.

По всички тия съображения азъ моля да се премахне тая алинея къмъ чл. 72. Това ще трѣбва да го направи министърът на финансите, който навремето взема най-активно участие въ създаването на закона за мина „Перник“. Той е въ течение на цялата работа.

(Председателското място се заема отъ подпредседателя С. Даскаловъ)

Нѣкой отъ сговористите: Не те слуша.

Ц. Бобошевски (д. ср): Като не слуша, какво да прави! Азъ изпълнявамъ своя дългъ. Азъ съжалявамъ, че г. Гичевъ не е тукъ — а той трѣбваше да бъде тукъ — за да защитава своето ведомство. Той няма да управлява вече своето ведомство, а ще го управлява министърът на финансите.

Т. Тонковъ (з): Има кой да го защити — ние сме тукъ.

Ц. Бобошевски (д. ср): Не може, г-да, да има двама чорбаджии въ управлението на мина „Перник“. Или ще бъде министърът на търговията, или министърът на финансите — не могатъ и двамата да бъдатъ, особено когато тѣ са отъ две различни партии, когато ще има единъ ривалитетъ. Това няма да бъде въ интереса на мина „Перник“. Или ще бъде министърът на търговията, или министърът на финансите — не може двама министри да упражняватъ върховенъ контрол. Кой ще има превесъ?

По всички тия съображения азъ моля да се оттегли алинеята.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител Минчо Деляновъ.

М. Деляновъ (з): Г. г. народни представители! Преди 9 години азъ говорихъ въ Народното събрание противъ автономното управление на мина „Перник“, противъ законопроекта, който внесе тогава министърът на търговията г. Бобошевски — за създаване автономия на мина „Перник“. Мотивите ми да бѣда противъ бѣха следните.

Азъ твърдѣхъ, че презъ 1922/1923 г., докато мина „Перник“ не беше автономна, въ нея се започна една усиlena работа по рационализиране производството ѝ. И, опасявайки се, че една автономия може да наложи силно опартизаняване въ мината, или че мината може да изпадне въ такива рѣце, че компетенцията да не бъде така голяма, контролата да не бъде ефикасна и така да се спре понататъшниятъ процесъ на рационализиране това голямо държавно стопанство, азъ се обихихъ противъ законопроекта на Демократическия сговоръ.

Отъ тогава до днесъ имаме десетъ години.

Министъръ С. Стефановъ: Сега се убедихте въ противното.

М. Деляновъ (з): Когато правимъ прегледъ на дейността и на изминатия пътъ въ мина „Перник“, ще намѣримъ отделни места въ тал дейностъ, които могатъ да бъдатъ атакувани, които могатъ да бъдатъ дори порицани. Но, общо взето, когато правимъ тоя прегледъ, ние трѣбва да констатираме, че административниятъ съветъ на мина „Перник“ се е движилъ по единъ правиленъ пътъ на рационализиране това държавно стопанство. И когато сега министърът на финансите иска инцидентно, чрезъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, да измѣни досегашния редъ, ние не можемъ да не се съгласимъ, че това не бива да става. Ако имаме една обстойна анкета на провѣрителния съветъ на мината „Перник“, който е органъ на Министерския съветъ, защото въ него участвуватъ представители на Министерството на финансите, на Народната банка и на Министерството на търговията, ако имаме, казвамъ, тази анкета, която да ни потвърди, че действително въ настоящия моментъ това стопанство не се стопанисва правилно, че тамъ се пратосватъ излизни срѣдства, че тамъ се хаятъ излизни суми и т. н., азъ бихъ се съгласилъ, дори така инцидентно да бъде сложенъ въпросътъ, да го разрешимъ, въ смисълъ, да отнемемъ автономията на мината. Но щомъ нямаме такава анкета, такъвъ докладъ, азъ смѣтамъ, че ако е необходимо да отмѣнимъ автономията на мината „Пер-

никъ“ и да се върнемъ къмъ старото, къмъ етатизирането на мината, къмъ привързането ѝ къмъ едно отъ министерствата — било къмъ Министерството на търговията, било къмъ Министерството на финансите — това трѣбва да стане следъ едно обстойно проучване. А таква едно проучване въ тоя моментъ на насъ, на народното представителство, и на общественото мнение въ страната не е сложно.

Отъ туй, което имаме, ние изваждаме заключението, че въ мина „Перникъ“ въ настоящия моментъ се работи — работи се усилено, работи се тактично, работи се методично. И, ако констатациите сѫ такива, мене ми се струва, че нѣма защо да прекъсваме правилния ходъ на едно отъ най-грамадно значение държавно предприятие.

Кое, питамъ се азъ, е наложило въвеждането на още единъ предварителенъ контролъ въ мината „Перникъ“? Съображения имаме ли? Нѣмаме. Ако имаше тамъ извършени нѣкои нѣща, които да внасятъ подозрение къмъ управата на мината, тогава разбирамъ, но това го нѣма. Отъ докладите, които имаме отъ управлението на мина „Перникъ“ и отъ непосредствените наблюдения, които съмъ правилъ лично, азъ намирамъ, че тамъ се работи съ огледъ на всички възможности, които моментите даватъ.

Бѣше време, когато се смѣташе, че мина „Перникъ“ е единъ неизчерпаемъ изворъ на национални блага. Бѣше време, когато представители на мината „Перникъ“ твърдѣха, че цѣли 500 години българинътъ ще черпи отъ това богатство по толкова, колкото се вадѣ сега всѣка година. Днесъ, следъ обстойните проучвания, които станали презъ времето на автономното управление на мината „Перникъ“, които проучвания сега сѫ къмъ своето приключване, се установи, че ако продължаваме да черпимъ отъ мина „Перникъ“ толкова, колкото сега черпимъ годишно, тя ще издържи най-много още 50—60 години. Следъ това тя ще бѣде една стопанска гробница.

Само отъ една гледна точка може да заслужи упрекъ административниятъ съветъ на мина „Перникъ“, па и бившиятъ Министерски съветъ: че се допусна да се строи тамъ една грамадна сграда за електрическа централа, стойността на която достигна 40 милиона лева. Това е неоправдано. Може би това е единъ отъ мотивите, по които се иска днесъ да се посегне на автономията на мина „Перникъ“. Г. министърътъ на финансите изтъкна въ финансовата комисия това като аргументъ, за да посегне върху тая автономия. Но ако туй е аргументъ за отнемане автономията на мината „Перникъ“ и ако тази простѣлка на управлението на мината е единица, то въ други държавни предприятия, които не сѫ автономни, а сѫ подъ цѣлния контролъ на министъра на финансите и на неговите бюджетоконтролни органи, простѣпката е сто, защото грамадни държавни сръдства, стотици милиони лева се хвърляха въ немислени строежи: желѣзнопътни линии, разни сгради, каквото е Агрономическиятъ факултетъ, каквито сѫ опитните станции, Ветеринарниятъ факултетъ, съдебните палати и т. н. Тамъ нѣма автономия! Презъ време, когато българскиятъ данѣкоплатецъ можеше да даде и пари за държавния бюджетъ, и да отиде нѣщо като спестяване за други цели, започнаха се колосални строежи, които стоятъ недоизкарани, въ които бухалите бухатъ, или пъкъ се разрушаватъ отъ поройите. Такъвъ е, напр., строежътъ на желѣзнопътната линия отъ Преславъ презъ Балкана, отъ Горна-Орѣховица къмъ Елена — да не изброявамъ и други.

Ц. Бобошевски (д. ср): Вие ги освещавате само.

Д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): Ние ги започнахме, а вие само ги довършвате и ги освещавате.

М. Дилиановъ (з): Не е, значи, липсата на държавенъ контролъ, за да се направятъ такива грѣшки. Така че, азъ мисля, че не бива, обстоятелството, че само една сграда въ мина „Перникъ“ е построена безъ разчотъ за бъдещото стопанство, да ни послужи за мотивъ да отнемемъ автономията на мината „Перникъ“.

Мотиви за отнемане автономията на мина „Перникъ“ трѣбва да търсимъ въ самото стопанисване на мината. А когато вземемъ цифрите, тѣ ще ни покажатъ, че действително въ настоящия моментъ тамъ се върви съ едни целесъобразни стѣпки, които не носятъ никакви рискове нито за държавното стопанство, нито за държавата.

По отношение на производителността на мината въ тонове, ние виждаме, че, въпреки ограничения пласментъ на въг्लीщата, поради настъпналата криза — защото голѣма частъ отъ нашата индустрия не работи въ пълненъ

капацитетъ — презъ 1932/1933 г. мината е дала близо 1.400.000 тона въглища, а презъ изминалата 1933 г. — 1.230.000 тона. Презъ 1926/1927 г. тя е дала 1.000.000 тона. Значи, производителността на мината, въпреки че индустрията е въ страшна криза, не само че не е спаднала, но се е увеличила.

Срѣдната производителностъ на работника, при 8-часовъ работенъ день, е била 630 кгр. дневно презъ 1926 г., презъ 1932 г. — 729 кгр., а презъ 1933 г. — 753 кгр. Явно е, значи, че при автономния режимъ въ мината работоспособността на работника е повишена, а производствената стойностъ на тонъ въглища е намалена, при 8-часовъ работенъ день.

Производствената стойностъ на тонъ въглища въ левове ни дава същия резултатъ — че мината се развива много правилно.

Бѣше време, когато автономното управление на мината бѣ обвинявано, че пилѣло голѣми сръдства за заплати. Днесъ сравнителната таблица ни показва, че сегашниятъ административенъ съветъ на мината не само че не е увеличилъ заплатите, но ги е намалилъ и приравнилъ съ заплатите на всички държавни служители. Ето и това обстоятелство показва, че тамъ се работи съ разумъ, че тамъ всичко се рационализира и нѣма защо да се посѣга върху автономията. Главниятъ директоръ на мина „Перникъ“ презъ 1926 г. е получилъ 25.000 л. месечно, а сегашниятъ директоръ получава само 12.000 л. Членъ-депутатъ е получавалъ тогава 25.000 л., а сега — 12.500 л. и т. н.

Имайки всичките тия обстоятелства налице, азъ моля народното представителство да се съгласи, да остане досегашниятъ начинъ на стопанисване на мината „Перникъ“.

Ако е необходимо, обаче, да подчертаемъ контрола на Министерския съветъ, азъ предлагамъ алинеята къмъ чл. 72 по отношение мина „Перникъ“ да гласи: (Чете) „Бюджетътъ на държавните мина „Перникъ“ и придадените къмъ тѣхъ мина се одобрява отъ Министерския съветъ въ едномесеченъ срокъ отъ деня на внасянето му отъ министъра на търговията. Ако въ тоя срокъ не бѣде разгледанъ, смѣта се, че е одобренъ и влиза въ сила“. Съ това се подчертава автономията на мина „Перникъ“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. Дилиановъ! Противъ публикуването на бюджета ли сте?

М. Дилиановъ (з): Азъ съмъ за публикуването на бюджета на мина „Перникъ“. Искамъ публикуването и на бюджета на Народната банка.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител г. Стойне Ризовъ.

С. Ризовъ (з. Ст. В): Презъ управлението на Демократическия съговоръ, когато се внесе законопроектътъ за изменение на закона за експлоатацията на мина „Перникъ“, не г. Минчо Дилиановъ се обяви противъ автономията на мина „Перникъ“, цѣлата земледѣлска парламентарна група, въ която и азъ бѣхъ тогава, се бори противъ автономията на мина „Перникъ“. Осемъ години презъ управлението на Събора ние следѣхме упражненето на бюджета на автономната мина „Перникъ“ и казваме, че тамъ ставатъ злоупотребления, че въ мината „Перникъ“ се получава по 120.000 л. и по 70.000 л. месечни заплати. Днесъ мината „Перникъ“ не е въ рѣцетъ на Демократическия съговоръ — тя е въ рѣцетъ на Народния блокъ. Сега г. Минчо Дилиановъ се обявява противъ отнемането автономията на мина „Перникъ“, той се обявява противъ контрола на финансовото министерство върху разходите на мината.

М. Дилиановъ (з): Не е вѣрно това. Азъ твърдя, че тази контрола министърътъ на финансите я упражнява чрезъ Министерския съветъ.

С. Ризовъ (з. Ст. В): Когато Земледѣлскиятъ съюзъ е за автономията на общините и когато сте потѣпкали тая автономия, когато държавата се намѣсва съ контрола върху бюджетите на общините да намалява или да увеличава тия бюджети, тогава ние желаемъ държавата да се намѣси и въ автономията на мината, собствено да контролира нейните разходи и приходи. И азъ смѣтамъ, че постановлението въ чл. 72 е много умѣстно — че държавата трѣбва да знае, въ това държавно предприятие какво се яде, какво се пие, какви доходи и какви разходи има. Така сѣщо ние критикуваме и бюджета на Народната банка. Ние сме народни представители и на насъ утре ще ни представятъ бюджета на държавата намаленъ на 5 милиарда и 200 милиона лева, следъ това ще ни представятъ

бюджета на фондовите 2 милиарда лева, ще ни представите и допълнителен свръхсметен кредит 200 милиона лева, но бюджетът на Народната банка, бюджетът на мина „Перник“ и бюджетът на желѣзниците се изключват. И въ сжщност ние какво гласуваме? Гласуваме половината от бюджета на държавата. Това не е ли върно, г-да?

Азъ напълно поддържамъ това, което се предлага, държавата да наблюдава какво се върши въ мина „Перник“, безъ разлика кой е финансовъ министъръ и кой управлява мина „Перник“, кой е министъръ на търговията. Днесъ е единъ, утре ще бѣде другъ. Ако нареждаме законитѣ споредъ това, кой управлява мината „Перник“ или Народната банка, тежко и горко на България.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Всичко това, което изложи г. Дилиановъ по управлението на мина „Перник“ и дейността на управителния съветъ, е истина. Но именно защото е истина, затова се налага известенъ контролъ и то поне контролтѣ, предвиденъ въ чл. 72, по отношение на бюджета й. Г. Минчо Дилиановъ самъ констатира, че е имало управителни съвети, които сж правила разхищения, ама днесъ, казва той, не се правятъ. Днесъ не се правятъ, но ако оставимъ вратата отворена, утре пакъ могатъ да се правятъ. И ние сега съ тия положения, които предвиждаме, искаме да пресѣчемъ възможността утре да се правятъ разхищения.

Какво искаме съ чл. 72? Искаме, първо, да се утвърждава бюджетътъ на мина „Перник“ отъ Министерския съветъ.

Г. г. народни представители! Азъ въ комисията дори повдигнахъ въпроса да се утвърждаватъ отъ Народното събрание не само бюджетътъ на мина „Перник“, но и бюджетитѣ на всички автономни учреждения, защото първата и най-голяма прерогатива на Народното събрание е да гласува бюджетитѣ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Много право.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Но каза се, че има известни неудобства, и тогава отсѣпихме и казахме, бюджетътъ да се гласува поне отъ Министерския съветъ.

Второ, ние искаме съ чл. 72 бюджетитѣ на Народната банка и на мина „Перник“ да се публикуватъ въ „Държавенъ вестникъ“, за да не се дава ходъ на мълявата, че този получавалъ толкова, онзи получавалъ толкова.

М. Дилиановъ (з): Нѣма споръ по това.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако бюджетитѣ досега се публикуваха, всѣки български гражданинъ щѣше да знае, колко е получавалъ едикой-си презъ време на Сговора и колко получава днесъ. Бюджетитѣ не трѣбва да оставатъ въ тъмнина, тѣ трѣбва да се публикуватъ, трѣбва българскитѣ граждани да ги знаятъ, всѣки да може да провери, а не да дохождаме до положението, както бѣше за бюджетитѣ на нѣкои учреждения, да ги иска Народното събрание, да ги иска финансовата комисия и да не се изпращатъ тукъ. На това положение искаме да туримъ край.

Азъ смѣтамъ, че текстътъ на чл. 72 трѣбва да бѣде гласуванъ така, както е предложенъ отъ комисията.

Другъ е въпросътъ за чл. 214; тамъ можемъ да поспоримъ, може да се намѣри и нѣщо по-добро. Но сега въпросътъ е за чл. 72 и той би трѣбвало да се приеме, както ви го предлага комисията.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Шоповъ)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. докладчикъ! Моля да поясните, подъ „публикуване на бюджетитѣ“ разбира ли се и публикуване на обяснителнитѣ таблици? Защото само тогава публикуването ще има това значение, което Вие му давате.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Разбирамъ публикуването не само на общия бюджетъ, а и на обяснителнитѣ таблици, за да се знае всичко отъ българското общество. Да се отбележи това въ протоколитѣ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Василевъ.

И. Василевъ (з): Искамъ да задамъ единъ въпросъ на г. докладчика. Защо има нужда, като ще се утвърждава бюджетътъ отъ Министерския съветъ, да бѣде давано преди

това писмено мнение отъ министра на финанситѣ, и не смѣтате ли, че това е една прѣчка, една спънка, която твърде много може да затрудни, най-малкото да забави внасянето на бюджета? Смѣтамъ, че при наличността на единъ контролъ отъ Министерския съветъ, въ присѣтствието на министра на финанситѣ, е съвсемъ излишно да се дава писмено мнение отъ негова страна.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Тия думи въ чл. 72 иматъ смисълъ въ връзка съ чл. 214, понеже по този членъ се установява контролтѣ. Обаче ако се смѣта, че тѣзи думи сж толкова страшни, ще ги махнемъ, при резервата, че контролтѣ по чл. 214 си остава тъй, както се прочете.

А. Циганчевъ (з): Като стигнемъ до чл. 214, тогава ще говоримъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Поповъ.

Е. Поповъ (з): Г. г. народни представители! Предъ видъ на това, че, както се каза отъ пѣчко, които говориха по-рано, се установява едва ли не двоенъ контролъ — особено ако останѣха тѣзи думи, които г. министърътъ на финанситѣ декларира, че ги оттегля — азъ правя предложение да бѣдатъ заличени думитѣ „следъ писмено мнение на министра на финанситѣ“ и да се добавятъ думитѣ „и се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“, за да има възможностъ да се преглежда бюджетътъ на минитѣ.

Министъръ С. Стефановъ и докладчикъ Н. Йотовъ (з): То е казано по-нагатѣкъ.

Е. Поповъ (з): Така че, правя предложение да се приеме декларацията на г. министра на финанситѣ безъ всѣкакви резерви.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ прдеставителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц) Г. г. народни представители! Азъ съмъ убеденъ, че ако у насъ стопанскитѣ животѣ върви така, както сега, и финанситѣ се развиватъ така, както сега, ще се наложи по-голяма намѣса на финансовия министъръ — не само въ държавния животъ, но и въ частностопанския животъ. При това тежко, особено тежко положение, стопанско и финансово, днесъ, намѣсата на финансовия министъръ е необходима, за да може да се отговори на голѣмия въпросъ — намиране на източници и намаляване на разходите. И, ако голѣмата, първата и най-сжществена задача на финансовия министъръ сега е тази, недейте се чуди, че държавата ще трѣбва чрезъ своя финансовъ министъръ да надниква въ всички проявления на финансовия и стопанския животъ. Азъ смѣтамъ, че е една необходимостъ да бѣде вложено и въ закона за бюджета, отчетността и предприятията будното око, предварителниятъ буденъ погледъ на финансовия министъръ въ всички сѣнзи проявления на стопанския животъ, отъ кждето ще може държавата да получава приходи за своитѣ финансови нужди.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ предполагамъ, че по този членъ нѣмаше да се развиватъ никакви дебати и затова не вземахъ думата по-рано. Азъ смѣтахъ, че дебатитѣ ще станатъ по чл. 214, кждето се установява фактически контролтѣ.

Г. г. народни представители! Азъ не разбирамъ голѣмата тревога, която се заби, въ връзка съ гласуването на закона за бюджета, отчетността и предприятията, около накрънението автономията на мина „Перник“. Азъ не разбирамъ ... (Глъчка) Моля ви се, г. г. народни представители. Г. председателю! Дайте ми възможностъ да говоря.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звънни) Моля, г-да!

Министъръ С. Стефановъ: Мене не ми е ясна тази тревога и още по-малко ми сж ясни всичкитѣ тѣзи изложения, които се натрупаха по банкитѣ на народнитѣ представители отъ разни страни, изложения, базирани на технически обосновки. Много грѣшки станаха при упражнението на закона за автономията на мина „Перник“. Отъ

тази трибуна азъ 4 години подъ редъ повдигахъ тия въпроси. Даже интерпелацията отивахъ и предизвикахъ открито Българското инженерно дружество да излезе и ясно и открито да каже мнението си по въпроситъ, които засѣгахъ въ интерпелацията. Сѣмна се отъ нѣкои, че като чели по настроението се действува. Азъ публикувахъ и брошура по този поводъ. До денъ днешенъ, обаче, дружеството на българскитъ инженери нѣма решение по въпроса за автономията на мини „Перникъ“. Ето, г. Коевски е инженеръ, нека стане да каже има ли решение по този въпросъ на дружеството на инженеритъ, или нѣма. Нѣма.

В. Коевски (нац. л. П): Да отговоря ли?

Министъръ С. Стефановъ: Да.

В. Коевски (нац. л. П): По този въпросъ конгресно решение на Дружеството на българскитъ инженери нѣма. Обаче настоятелството на българското инженерно архитектурно дружество е взело становище по въпроса — то поддържа автономията на мини „Перникъ“. Вѣрно е, обаче, че тоя въпросъ не е внасянъ за разглеждане и решаване въ нашитъ конгреси.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣма становище дружеството на инженеритъ и архитектитъ и специално по брикетната инсталация. И азъ следя въпроса, получавамъ списанията и го зная много добре.

Г. г. народни представители! Мене не ме учудватъ всичкитъ тѣзи възражения, които се правятъ отъ народни представители и специално отъ представители на парламентарната група на партията, която има ресора. Това не ме учудва, това ми е обяснимо. Но мене ме учудва, г. г. народни представители, че специалиститъ — не другитъ — които сѣ въ управлението на минитъ, много отъ които не сѣ виждали презъ плетъ въ живота си мина...

М. Дилиановъ (з): Това е много казано, г. министре! (Оживление)

Министъръ С. Стефановъ: Много отъ които презъ плетъ не сѣ виждали мина въ живота си — много правялно е казано.

М. Дилиановъ (з): Да сѣ свършили минно инженерство и да не сѣ виждали мини, това не може!

Министъръ С. Стефановъ: Да бѣда добре разбранъ, азъ не говоря за инженеритъ, а за лица, които управляватъ мината. — Азъ се чудя, какъ може въ едно изложение, което притежавамъ, да се пишатъ технически абсурди и да се даватъ такива опровергаеми сѣтки, каквито бихъ могълъ да чуя отъ всѣки другъ, но по никой начинъ не да ги чета въ едно изложение, скрепено съ подписитъ на хора, които азъ уважавамъ и много отъ които лично познавамъ. Азъ разбирамъ, че всѣко това се пише, организира, за да се защити автономията на мини „Перникъ“. Но кой се е обявилъ противъ автономията на мини „Перникъ“? Защо така погрѣшно се слага въпросътъ? Азъ не мога да разбера, защо е тази тревога за автономията на мини „Перникъ“. Кѣде се накрънява тя?

Две съществени работи има въ едно стопанско предприятие. Въ едно стопанско предприятие има техническа страна — производство — и търговска, финансова страна. Законопроектътъ за бюджета, отчетността и предприятията, тѣй както се внася съ тази редакция на чл. 214, който днесъ ще се чете, абсолютно съ нищо нѣма да спъне тия две съществени страни на мина „Перникъ“ като предприятие — нито автономията ѝ ще накръни, нито ще спъне производството, като разбирамъ напълно естеството на работата, която се върши тамъ и която изисква една експедитивност, разполагаме съ срѣдства навреме, бързина и т. н., за да не бѣде спъната въ своитъ първи необходимости, за да има тя винаги развързани рѣцетъ да действува.

Г. г. народни представители! Ние имаме автономия и на желѣзницитъ, много по-голяма отъ тази на мини „Перникъ“, па имаме и много други наши ресори отъ поделкатно естество, напр., Военното министерство, което прави своитъ всевъзможни покупки. Кѣде сѣ спънати тѣ отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията? Въ законопроекта се прави една голяма концесия на мини „Перникъ“. Ако толкова много се трепери за персонала, то въ новата редакция се казва, че чѣлѣтъ персоналъ, книговоденъ и счетоводенъ, ще се назначава отъ респективния министъръ. Установява се само единъ на-

чалникъ на бюджетоконтролно отдѣление и трима контролѣри. Възражава ми се: тамъ има провѣрителенъ съветъ. Г. г. народни представители! Почолете на менъ и азъ да имамъ малко понятие отъ това, какво значи провѣрителенъ съветъ, който постъ-фактумъ, следъ направата на разходитъ, прави провѣрката, и който само съблюдава, дали има решение на административния съветъ и дали има съответния кредитъ за тия разходи. По тия въпроси мене ми се струва, че нѣма нужда да ми се четатъ лекции. Поне малко ги разбирамъ.

Н. Пждаревъ (д. ст. Ц): Покровителственъ, а не провѣрителенъ съветъ!

Министъръ С. Стефановъ: Азъ не се стѣснявамъ да заявя тукъ, че този контролъ, въ смисълъ, да се избѣгватъ известни несъобразности и прекалености и т. н. — не говоря за нарушения на закони, на форми — далечъ не може да бѣде упражняванъ отъ провѣрителния съветъ. Ако азъ отъ 2 1/2 години, откакъ съмъ тукъ на това мѣсто (Сочи министерската маса), мѣлча и не протестирамъ, това не значи, че азъ считамъ, че този контролъ се упражнява, че съществува. Азъ имамъ куража отъ това мѣсто да го заявя — не се упражнява контролъ въ този смисълъ, какъвто азъ разбирамъ, че трѣбва да се упражнява при днешното положение, въ което живѣе държавата, при нуждата да се скъпи всѣка стотинка, всѣки сантимъ, за да могатъ да се свържатъ двата края на държавния бюджетъ.

Защо е необходимо въ мини „Перникъ“ единъ ефикасенъ контролъ — разбира се, съ резервата да не се спъва техническото ѝ развитие? Затова, зная държавата чака отъ тамъ, по силата на закона, единъ приходъ, който, по преценката на Министерството на финанситъ, може да бѣде свободно двойно по-голямъ, отколкото е сега.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Двѣсно?

Министъръ С. Стефановъ: Да, двойно. — А, за да бѣде той свободно двоенъ, безъ да пострада производството на мината и да се повишаватъ ценитъ на въглищата, безъ да бѣдатъ накрънени стопанскитъ цели на минитъ, би трѣбвало действително тамъ да има една постигната стопанска организация. Нима ще бѣде отречено, че днешното устройство на мини „Перникъ“ е много широко? Но азъ него не засѣгамъ сега. Азъ нѣма да преустройвамъ администрацията на мини „Перникъ“. Това ще бѣде въпросъ на измѣнението на закона, за който на два пѣти презъ нашето управление се декларира, че ще стане, но, за съжаление, не е станало и до този моментъ. Тамъ вече е въпросъ за автономията на мини „Перникъ“.

Т. Тонковъ (з) Много работи, за които се приказваше, че ще станатъ, не станаха.

П. Попивановъ (з): Гласува се, напр., съ законъ въвеждането на „народната цигара“, но и това не стана.

Министъръ С. Стефановъ: То е свършено другъ въпросъ. — Тукъ се касае за единъ контролъ, но не да се спъва текущата техническа работа на мини „Перникъ“. За това ние разрешаваме, по закона за бюджета, отчетността и предприятията, за мини „Перникъ“ свободно изразходване на сумата 500 хиляди лева, когато за всички други учреждения е до 50 хиляди лева. Азъ мисля, че всѣки единъ, който иска добросъвестно и безпристрастно да се произнесе по тоя контролъ, който се въвежда, ще се съгласи съ мене, че абсолютно въ нищо нѣма да се спъне работата на мини „Перникъ“. Ще се спъне само въ едно: занаяредъ въ мини „Перникъ“ да не се строятъ паметници! Това е смисълътъ на контрола.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Какви паметници? На глупостта и на корупцията!

Е. Поповъ (з): Министерскиятъ съветъ ще бѣде контролъ.

Министъръ С. Стефановъ: Това до Министерския съветъ не може да дойде, защото до преди 1932 г. ние предварителенъ контролъ въ България нѣмахме. Азъ мисля, че тази работа трѣбва да бѣде разбрана. По-рано ние имаме контролъ post factum, ние имаме контролъ на отчитане, но нѣмахме контролъ на целесъобразностъ, на размѣръ, на нужда, съобразно възможноститъ и съобразно действителнитъ нужди. Такъвъ контролъ ние нѣмахме. Такъвъ нѣма и до днесъ въ мини „Перникъ“.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Интересно е, че когато правителството иска контрол, народното представителство не го иска!

Министъръ С. Стефановъ: Тъ винаги заявяватъ, че не бѣгатъ отъ контрол. Зависи кого засѣга контролътъ.

М. Дилиановъ (з): (Къмъ Н. Пждаревъ) Значи, вашиятъ законъ не предвижда контрол! (Глъчка)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Защо не реагирашъ противъ тая най-жестока присѣда, Минчо? (Глъчка) Защо мълчишъ?

М. Дилиановъ (з): Щомъ сте решили да ставате катраникъ, ставайте!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Циганчевъ (з): (Къмъ д-ръ Г. М. Димитровъ) Даже и съ Цанковъ се съединявате, стига само да ударите Земледѣлския съюзъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ако имаше такъвъ контрол, какъвто трѣбва да има, много работи, които сж ставали, нѣмаше да станатъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): (Къмъ земледѣлцитѣ) Още по-зле за васъ! Вие, които трѣбва да защитавате този принципъ, сте противъ него!

С. Момчиловъ (нац. л. о): (Къмъ земледѣлцитѣ) Какъ ще правите конгреси, ако мини „Перникъ“ нѣмагъ автономия?

А. Циганчевъ (з): Народътъ ще си ги прави.

А. Николаевъ (з): Слушай, Момчиловъ! Този законъ, кой го работи? Нали вие го работихте? Защо протестирагѣ, тогава?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Министритѣ би трѣбвало да говорятъ по-открито и да кажатъ къде отива половината отъ прихода, койго може да се вземе за държавата

Министъръ С. Стефановъ: Не му е тукъ мѣстото да говоря, но, ако бѣжа предизвиканъ, като му дойде редътъ, ще кажа много нѣщо.

А. Николаевъ (з): Г. министре! Азъ бихъ Ви молилъ да не отговаряте на апострофитъ на тѣзи, които Ви правягъ мечешки услуги.

А. Буковъ (з): Г. министре! Закани не трѣбва да има. Трѣбва всичко да кажете.

Е. Поповъ (з): Ако има да кажете нѣщо, кажете го, г. министре!

М. Дилиановъ (з): Каквото има да кажете, кажете го!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Продължително звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Чакайте, бе, г-да! Моля ви се!

П. Попивановъ (з): Вие сте министъръ на финанситѣ, кажете истината!

А. Буковъ (з): Ачикъ да се казва всичко, каквото има. Нѣма защо да ни плашите!

Н. Захариевъ (з): Г. министре! За честта на Парламента, каквото имате да кажете, кажете го сега.

Министъръ С. Стефановъ: Ще му дойде редътъ. Имайте търпение! Има и другъ членъ.

Н. Захариевъ (з): Вие казвате, че имате много нѣщо да кажете. Кажете го!

Министъръ С. Стефановъ: Ще го кажа. Имайте търпение!

С. Славовъ (з): Три години вече казвате, че има много работи да кажете.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ считамъ за излишно сега да изнасямъ какво е положението на държавата днесъ и какво се изисква при разрешението на всички тѣзи въпроси. Не трѣбва по това да се говори днесъ, когато следъ 2—3 дена предстои да се прави изложение за финансовото положение на държавата. Азъ трѣбва да констатирамъ съ съжаление, че и въ този моментъ се правятъ опити да се отклонимъ отъ она пътъ, въ който вървимъ отъ 2½ години — пътъ на икономии и на търсене нови приходи — и да даваме разрешение на нѣкои въпроси едностранчиво, съ огледъ на други интереси. Но този въпросъ ще дойде да се разисква тогава, когато ще си кажемъ думата по общия, по голѣмия въпросъ. Преди малко азъ казахъ, че разбирамъ всичкитѣ възражения, не разбирамъ, обаче, тревогата — повтарямъ си думитѣ — защо се даватъ тѣзи изложения, които нѣмагъ нищо общо съ контрола, а имагъ връзка съ едно евентуално измѣнение на закона за автономията на мини „Перникъ“.

Г. г. народни представители! Азъ се стѣснявамъ да са послужа съ несъстоятелноститѣ, които има въ това изложение. Азъ не смѣтахъ, че по този членъ ще се говори за мини „Перникъ“, но понеже бѣхъ предизвиканъ, ще ви приведа два-три факта отъ това изложение.

Първо, азъ се чудя, какъ може да се сложатъ подписи подъ него! И до кого се отправя то? Тия работи може да минатъ предъ всѣки другъ, но предъ днешния министъръ на финанситѣ Стефанъ Стефановъ тѣ не минаватъ! Предъ мене тѣ не минаватъ!

А. Буковъ (з): Конкретно, бе, казватъ!

Министъръ С. Стефановъ: Да, да, конкретно! И азъ слушамъ нѣкой пътъ и гълтамъ. Нека сега гълтатъ и други! Много гълтахъ и азъ!

А. Буковъ (з): Кой ще гълта?

Министъръ С. Стефановъ: Какъвъ е този 1½ милиардъ, г. г. народни представители, който мини „Перникъ“ били спечелили! Какъ се слага подписъ подъ това!

Ц. Бобошевски (д. сг): 1.054.000.000 л. сж.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ тия милиарди, г-да, не ги разбирамъ! Азъ разбирамъ нетни приходи; тѣхъ желая да ги видя като милиарди. Брутни цифри азъ не разбирамъ. Азъ искамъ да видя къде сж тия милиарди.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Много сж разпрѣснати, та не можете да ги съберете.

Министъръ С. Стефановъ: Второ. Да се спра ли на туй смѣтководство, на туй счетоводство въ мина „Перникъ“, базирано върху една основа отъ 300 и нѣколко милиона лева? Ами 300 милиона лева ли струва туй милиардно държавно богатство, г-да, да смѣтате лихвитѣ и амортизациитѣ върху такава сума, за да теглите следъ това печалби? Това е смѣшно!

К. И. Кирковъ (д): Какъ другояче щѣха да излѣзатъ голѣмитѣ тантиеми?

Министъръ С. Стефановъ: Ако нѣкой би могълъ сериозно да поддържа, че може да се възприеме една такава база за сравнение, азъ ще си оттегля думитѣ назадъ.

Трето, г. г. народни представители! Въ туй изложение се натъквамъ на единъ боленъ въпросъ, който азъ съмъ си далъ трудъ навремето да го проуча, и съмъ сложилъ подписа си подъ една брошура, която издадохъ по него следъ интерпелацията, която развихъ тукъ, отъ тая трибуна. Думата ми е за брикетната инсталация.

Отъ мнозина се смѣта, че азъ нѣкакъ по настроение говоря противъ управлението на мини „Перникъ“. Още като народенъ представителъ въ миналото азъ не съмъ правилъ нищо друго, освенъ да изпълня дълга, си по единъ въпросъ, по който считамъ, че се направи една величайша глупостъ — което, за нещастие, днесъ дойде да се потвърди.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Да се продължи — искате да кажете.

Министъръ С. Стефановъ: Тукъ, въ това изложение, скрепено отдолу съ подписи, чега, че брикетитѣ отъ брикетната инсталация щѣли да костуватъ 300 л.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Тонътъ.

Министър С. Стефанов: Да, тонът. — Г. г. народни представители! За честта на българските инженери, които уважавам, аз никога не очаквах, че инженери могат да сложат подписа си под тая цифра „300 л.“, когато за производството на един тон брикети се туря английска смола за 200—230 л. — Тая цифра я зная, защото аз давам девизът.

М. Дилианов (з): Колко ще струва един тон брикети, тогава, според Вашите kalkulации, г. министре?

Министър С. Стефанов: Моля Ви се! Това, което съм казал преди 4 години тук — по смътка, която аз имам от минн „Перник“ преди това изложение.

Н. Захариев (з): Колко струва един тон брикети?

Министър С. Стефанов: Чакайте, бе! Ще ви кажа. Искам само малко да го поукаря, за да го почувствувате и вие, защото ние в днешния въкъ прихващаме само за компетенция и винаги за компетенция. Г. г. народни представители! Повтарям, че такова едно заблуждение — 300 л. цена на тон брикети — за хора, които уважават себе си, не е позволено. Аз обръщам сериозно вниманието на народното представителство и поддържам, че това не е вярно, защото вък костюмата цена на 1 тон брикети ще влезе цената на най-малко 1¼ тона ситни въглища, които трябва да бъдат измивани и от които, следователно, ще паднат 25—30%. Ако вземем тия ситни въглища по 100 л. тона, това прави най-малко 130 л.

М. Дилианов (з): Г. министре! Сега тѣ се хвърлят и горят от само себе си.

Министър С. Стефанов: Аз зная по-добре това и ще ви кажа, защо не трябва да се хвърлят. По този въпрос, моля ви се, недейте ме закача, защото съм болен. Ние сме похарчили към 100 милиона лева за една инсталация, и какво още има да става, аз не зная. Въ една смътка за стойността на брикетите трябва да фигурират най-малко лихви и погашенията на тѣзи 100 милиона лева — тѣй, както фигурират и въ минит лихви и погашения, които, според моята скромна смътка, тѣзи лихви и погашения ще покачат съ 50—60 л. цената на тон брикети. То е много неустановено и е въ зависимост от това, какво ще бъде производството въ бъдеще; ние не знаем колко тона ще произвежда тая инсталация, за да разделим сбора на производствените разходи на числото на тоновете и да получим стойността на тон брикети. Това е една голѣма въпросителна, на която нито тая година, нито догодина, нито подиръ 5 години ще се отговори.

По-нататък. Едно още по-чудновато заблуждение, което се прави и което също така е скрепено съ подписи, е следното: „Предъ видъ на това, че брикетите се продават въ чужбина по 1.000—1.200 л. тонът, ...“

Ц. Бобошевски (д. сг): Така е.

Министър С. Стефанов: ... и че тѣ имат значително по-голѣма топливна стойност отъ непреработенитѣ въглища, и т. н. На това аз отговарямъ така: ако днесъ господата отъ Перникъ биха изнесли брикети по 500 л. — не по 1.000 и 1.200 л. — тонътъ, още утре тѣ ще иматъ разрешението на министра на финансите за колкото хиляди или милиони тона смола искатъ да внесатъ, за да произвеждатъ брикети. Ето ви компетенция!

Г. г. народни представители! За да потвърдя това мое твърдение, аз ще ви кажа, че преди 10—15 дни представители на минн „Перник“ се явиха при мене съ нѣколко искания, между които бѣше искането да имъ се отпуснатъ девизи за внасянето на 5.000 тона английска смола. Понеже на мене въпросътъ ми е ясенъ, азъ веднага резолирахъ: разрешава се внасянето на английска смола срещу износъ не само на брикети — защото азъ зная, че не могатъ да изнесатъ брикети — но на 50% брикети и 50% въглища отъ каквото искатъ качество: първо, второ, екстра. Господата веднага предъ мене протестираха: „Не може, г. министре; не можемъ да изнесемъ; правимъ опити, правимъ това-онова, но не може!“

Г. г. народни представители! Може да ми бъде възражено: какво ще изнасяме — ние още не произвеждаме брикети! И още: какъ вие ни разрешихте да внесемъ 2.000 тона смола срещу свободни девизи? Да, разрешихъ, защото не можехъ да дамъ поводъ да бѣда атакуванъ, че съмъ спявалъ всички опити, които се правятъ въ това направление. И затова настояхъ предъ Народната банка да

даде девизи. Но и до днесъ още нѣмаме изнесени брикети. Онзи денъ пътувахъ съ единъ вагонъ и виждамъ, че въ вагона на министра има брикети. Разбира се, за тѣзи работи ще има! И даже виждамъ, че се правятъ опити да се горятъ брикети вътре въ страната. Но, г. г. народни представители, не е позволено да се консомиратъ вътре въ страната брикети, които сѣ произведени съ материали, внасяни отъ вънъ, срещу девизи за повече отъ половината имъ стойност и при наличността на въглища tout-venant, колкото искате.

Ще ми се възрази и тукъ: ама има специални топлива, които могатъ да станатъ само съ брикети. И на този въпросъ азъ мога да отговоря. Азъ само слагамъ въпроситѣ. За стопанската политика на минн „Перник“, изразена въ грижитѣ за разширение на пласмента, азъ сега ще отговоря само съ две думи. При други случаи, ако се счете нѣкой засегнатъ, азъ съмъ готовъ да отговоря и на една интерпелация, за да разчистимъ веднѣжъ завинаги този въпросъ.

Н. Захариев (з): (Къмъ мнозинството) Ха сега де!

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Туй се отнася до министъръ Гичевъ.

М. Дилианов (з): (Къмъ министъръ Стефановъ) Размѣнете си мѣстата съ министъръ Гичевъ, за да ви отправимъ интерпелация.

Министър С. Стефанов: Съ най-голѣмо удоволствие.

А. Циганчев (з): За да се уреди и мината.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Г. министре! Това ли бѣше отговорътъ Ви? Дветѣ думи, които щѣхте да кажете за стопанската политика на мината, не ги казахте.

Министър С. Стефанов: Думитѣ ми сѣ тѣзи: това е една мина, която не ще да съобрази днешното си положение, което съвършено се различава отъ положението преди 7—8 години, при всичкото машинизиране и т. н., което азъ разбивамъ много добре. Да не се връщамъ за централата и за другитѣ въпроси. Това е една мина, която не се погрижи навремето да си осигури пласментъ въ софийския районъ, който се индустриализира, а го остави на Себионъ. Това сѣ много голѣми въпроси и много може да се приказва по тѣхъ. При една централа за производство на 8 хиляди киловата — тя започна съ 700—800 киловата, а днесъ може да е стигнала къмъ 2—3 хиляди киловата, или съ частнитѣ предприятия къмъ 4 хиляди киловата — тя изпусна консомацията около София по силата на едно престѣпно безгрижие — не ща да употребя другъ терминъ.

М. Дилианов (з): Столичната общинска политика е виновна за това.

Министър С. Стефанов: Ако столичната общинска политика е виновна за тая работа, г. г. народни представители, кметътъ на столицата бѣше членъ въ същото управително тѣло въ оня моментъ, когато не се запази периметрътъ и се даде на Себионъ. Азъ съмъ напълно въ течение на този въпросъ, понеже г. Коста Батоловъ, общински съветникъ навремето, като делегатъ на общинския съветъ, ходи въ Парижъ да урежда тая работа. Искамъ да кажа, че много има да се приказва. И сега не могатъ далечно да минатъ даже презъ Княжево, защото ония ангажираха и Княжево, а трѣбва да вървятъ отъ Влада натакъ или къмъ трѣнските села, гдето поставянето ще коштува стократно повече, отколкото нищожниятъ пласментъ.

Н. Захариев и д-ръ И. Бешковъ (з): Въ Дивотино.

Министър С. Стефанов: Да, въ Дивотино. — Г. г. народни представители! Да се изяснимъ по тая точка. Какъ могатъ да се поддържатъ и какъ могатъ да се скрепватъ съ подписи цифри, които могатъ да бѣдатъ опровергани? Брикетите не могатъ да се продаватъ за повече отъ 500—550 л. тонътъ, а тукъ се пише 1.000—1.200 л.! Свършвамъ по тая точка, по която бѣхъ предизвиканъ да кажа нѣколко думи.

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Много интересна опозиция!

Н. Захариев (з): Да, защото и министъръ Гичевъ дойде сгнал!

Министър С. Стефановъ: Минавамъ къмъ друга точка. Господата изнасятъ заплатитѣ, които днесъ получаватъ г. г. народнитѣ представители! Така не може. Ако не бѣше този шумъ около тая контрола и този натискъ, и благодарение на министъръ Гичевъ, който въ Министерския съветъ обеща, че ще ревизира заплатитѣ...

А. Буковъ (з): Заплатитѣ сѫ намалени отъ миналата година, не отъ сега. Защо разправяте тѣзи работи?

Министър С. Стефановъ: Разправямъ ги, защото ги знамъ, г. Буковъ.

А. Буковъ (з): Какво знаете?

Министър С. Стефановъ: Тукъ се изнасятъ заплатитѣ.

А. Буковъ (з): Никаква контрола не е влияла, за да се намалятъ заплатитѣ.

Министър С. Стефановъ: Мене не ме интересува миналото и сегашното, мене ме интересува, ако нѣмаше контрола, какво можеше да бѣде.

К. Пастуховъ (с. д): И какво е.

Министър С. Стефановъ: И какво е. Това ме интересува, защото ако не го знаемъ, г. Пастуховъ, какво е — като признавамъ, че днешното доста се различава отъ миналото — азъ нѣмаше да поддържамъ принципа на контрола. Тѣзи голѣми държавни въпроси не могатъ да се разрешаватъ съ огледъ на това, кой е днесъ министъръ, или кой ще бѣде утре министъръ. Така не се разрешаватъ голѣмитѣ въпроси.

М. Дилиановъ (з): Никой не ги слага така.

Министър С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Защо не се дадатъ днесъ сведения за заплатитѣ, тантиемитѣ и т. н. въ минни „Перникъ“, за да видимъ какво е било и какво е?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Вѣрно ли е това, което тѣ даватъ?

Министър С. Стефановъ: Приемамъ го за вѣрно, защото видѣхъ таблицата, която ми се представи отъ г. докладчика въ комисията. Смѣтамъ го за вѣрно.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): А тантиемитѣ?

Т. Тонковъ (з): Тантиеми нѣма.

Министър С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Въ изложението се говори и за производството. Азъ и въ началото още казахъ, че никой нѣма намѣрение да спѣва техническото развитие на минни „Перникъ“. Касае се тукъ за стопанската политика на автономното управление на минни „Перникъ“, което до днесъ не можа да се сѣти да повска отъ което и да било правителство, поне държавнитѣ, общинскитѣ и общественитѣ учреждения да си турятъ по една печка, пернишка или тенекиена, за да консомиратъ въглища, а не дърва. Опустошихме горитѣ. Следователно, това управление нѣма морално право да иска пълното запазване на търговската политика на минитѣ „Перникъ“. Подъ носа на София е минала „Перникъ“, а се консомиратъ въ София 6.500 тона дърва.

А. Буковъ (з): Аргументътъ е свършено несъстоятеленъ, г. министре. Ако всички въпроси съ такива аргументи ги решавате, загубени сте.

М. Дилиановъ (з): 1.000.000 куб. м. дърва всѣка година гниятъ въ България, безъ да се изнасятъ отъ сѣчищата. Не бива консервираното национално богатство — въглищата — да бързатъ да го унищожаватъ. Това е истината, че дървата гниятъ.

Н. Захариевъ (з): (Смѣ се)

М. Дилиановъ (з): Недей се смѣ. Смѣхътъ е изразъ само на невежество. Въ цѣлия балканъ дървата падатъ и гниятъ. Никой не взема отъ тамъ дърва.

Министър С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Преди 4 години въ качеството на общински съветникъ въ Сливенъ, азъ настояхъ да туримъ печки въ училищата и да вземемъ въглища отъ Перникъ. 750 л. тона франко

Сливенъ ни се даваха въглищата, че се намали цената. Управлението на минни „Перникъ“ не е положило грижи да види къде е имало възможностъ да направи пласментъ. Второ, абсолютно никаква грижа нѣмаше положена до скоро, до преди 3-4 месеца, когато предизвикахъ да се намалятъ ценитѣ на въглищата за износъ. Менъ ми е много добре известно, че легнититѣ въглища не могатъ да се складираатъ, че тѣ се запалватъ, че не така лесно се транспортиратъ. Но, г. г. народни представители, тамъ, за където можахме да изнасяме направо съ вагони въглища — Цариградъ, Солунъ, Бѣлградъ, Букурещъ и др. — ние можехме да имаме единъ износъ на въглища минимумъ 200-250 хиляди тона повече, но при условие, ценитѣ да бѣдатъ намалени съ 30-40%. Колкото повече вземемъ отъ тия каменни въглища, които вадимъ отъ земята, е добре дошло. Не е вѣрно възражението, че коствемата цена била 258 л. на тонъ, та не могло управлението да намали ценитѣ на въглищата по-долу. Защо не е вѣрно? Защото, ако вмѣсто 1.200.000 тона, вадимъ 200-250 хиляди тона повече, въ такъвъ случай коствемата цена ще спадне съ 30-40 л. на тонъ и, следователно, нищо нѣма да се загуби отъ външния пласментъ. Едва преди 3-4 месеца цената на експортнитѣ въглища се намали чувствително. Проспаха се години, когато абсолютно нищо не се направи. И редъ други въпроси има да зачекна, ако говоримъ за автономията на минни „Перникъ“. Не ща да говоря нито за централното здание, нито за редъ други работи. Тукъ сѫ писани всички постройки, а централното здание го забравили! Турили го въ „други“. Най-голѣмото здание не фигурира, всички други фигуриратъ.

Н. Пѣдаревъ (д. ст. Ц): Понеже всички го виждагъ!

Министър С. Стефановъ: Така предполагамъ и азъ, понеже всички го виждатъ.

Г. г. народни представители! Азъ казахъ тѣзи нѣколко думи, за да подчертая, че тази тревога, която се прави съ всички тия изложения, е излишна. Тукъ се касае за единъ контролъ, който се въвежда по начина, предвиденъ въ чл. 214, който дава пълната възможностъ за бързото задоволяване на нуждитѣ на това предприятие. А колкото се касае за всички останали въпроси, по които тукъ се казахъ сега безъ време приказки, тѣ сѫ въпроси на едно евентуално измѣнение на закона за автономията на минни „Перникъ“, управлението на които може да остане пакъ автономно, но съ една корекция — като въ финансово и стопанско отношение бѣде подъ контрола на респективния министъръ, или на Министерския съветъ. Единъ бюджетъ отъ 368.000.000 л. не може да не бѣде контролиранъ отъ правителството. За менъ не е важно, че днесъ министърътъ на търговията е Гичевъ — утре ще бѣде другъ. Важното е, че ние нѣмаме гаранцията, при системата, при която тамъ се стопанисва, че ще се стопанисва правилно.

Ето защо азъ считамъ, че бѣха пресилени всички тия набързо направени упрѣци. Да гласуваме чл. 72 така, както се предлага съ заличаването на тия думи, за които дадохъ съгласието си, като казахъ, че сѫ въ връзка съ чл. 214. И по-нататъкъ, когато дойдемъ до чл. 214, ще прещените редакцията, която ви се предлага, и ще вземете решение такова, каквото отговаря не на интереситѣ на управлението на минни „Перникъ“, а на интереситѣ на България, която днесъ страда повече отъ всѣки другъ пътъ и има нужда отъ срѣдства. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 72 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 86. (Старъ чл. 81) Държавното съкровище има привилегия надъ имуществата на всѣки отчетникъ, както и надъ имуществата на всѣко длъжностно лице, което, макаръ и да не му е било възложено да борави непосредствено съ суми, ценности и материали, но съ действията си е причинило щета на съкровището.“

Възбраната надъ недвижимитѣ имоти и секвестърътъ надъ движимитѣ се налага по искането на Министерството на финанситѣ или на органитѣ му отъ надлежнитѣ инстанции и държавнитѣ бирници, които изпълняватъ незабавно искането на министерството и органитѣ му“.

Едно пояснение на тоя текстъ. Привилегията, която се дава въ алинея първа въ полза на държава, иде следъ всички други привилегии и следъ правата на ипотечарния кредиторъ. Значи, тя е последна и следва всички други.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 86, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Чл. 90 остава съ старата редакция, както е въ отпечатания екземпляр, на законо-проекта: (Чете)

„Чл. 90. (Старъ чл. 85) Министърът на финансите или упълномощеното от него длъжностно лице определя съ заповѣдъ, по искане на надлежниятъ министерства, за кои длъжности се изисква гаранция въ размѣръ по-голямъ отъ 2.000 л. Заповѣдта се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“. Гаранциитъ до 2.000 л. включително се определятъ отъ надлежния министъръ.

Никоя гаранция не може да бѣде по-малка отъ 1.000 л. Размѣритъ на гаранциитъ на управителя, подуправителитъ и директоритъ при централното управление на Българската народна банка и на управителитъ и администраторитъ при българскитъ Земледѣлска и Централна кооперативни банки се определятъ отъ министъра на финансите“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 90, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 113. (Новъ членъ) Рекламации срещу държавни учреждения за изплащане на суми се смѣтатъ правилно заявени, само ако за целта е подадено писмено заявление до учреждението, което дължи сумата или до надлежното бюджетоконтролно отдѣление или бюджетоконтролна служба. Въ случай на отказъ да се удовлетвори предявено искане, кредиторътъ е длъженъ да заведе искъ на общо основание въ едногодишенъ срокъ отъ датата на отказа.

Предявенитъ срещу държавата искове не се гледатъ отъ сѣдилищата, ако не се представи удостоверение отъ надлежното учреждение, визирано или приподписано отъ началника на бюджетоконтролното отдѣление или контролна служба по бюджета, че учреждението не признава рекламацията“.

Къмъ този членъ комисията прибави следната нова алинея, трета: (Чете) „Учреждението е длъжно да съговори най-късно въ двумесеченъ срокъ отъ датата, на която е заведено заявлението въ входящия регистъръ. Ако въ тоя срокъ учреждението не отговори, счита се, че рекламацията е мълчаливо отхвърлена“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 113, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 136. (Старъ чл. 125) Допущатъ се да конкуриратъ само лица, които представятъ:

а) свидетелство отъ общинското управление, въ избирателнитъ списъци на което сѣ записани, че сѣ български подданици и че се ползватъ съ граждански и политически права;

б) когато предприятието се отнася до сгради, изкуствени съоръжения и други подобни — свидетелство за способност, издадено отъ Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството. Издаденитъ отъ това министерство свидетелства за способностъ даватъ право на притежателитъ имъ да се явяватъ като конкуренти въ търговетъ и да взиматъ предприятия независимо отъ стойността имъ. Ако конкурентътъ притежава свидетелство съ ограничена стойностъ, и стойността на предприятието надминава стойността на свидетелството му, тогава той е длъженъ да заяви въ предложението си, че ще представи технически ръководителъ. При търгове за работи отъ чисто професионално техническо естество, като за планоснимане, нивелиране, съставяне проекти за сгради, съоръжения, водопроводи, канализации и др., се допущатъ само техници съ признато право на свободна самостоятелна практика, съгласно съ закона за Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството;

в) редовенъ документъ, издаденъ споредъ постановленията на настоящия законъ, за вложения отъ конкурента залогъ.

Свидетелствата, за които е речъ въ точки „а“ и „б“, съ изключение на тия по точка „б“, ако сѣ издадени на лица техници-специалисти, иматъ сила: първото за една, а второто за две години отъ датата на издаванетоъ имъ, ако, разбира се, не сѣ били отмѣнени презъ това време отъ учрежденията, които сѣ ги издали.

За участие въ търгове, когато държавата продава или дава подъ наемъ свои движими или недвижими имоти, не се иска свидетелство по буква „а“.

При търгове за доставки и извършване работи отъ занаятчийски характеръ се допущатъ само правоспособни занаятчи, притежаващи майсторско свидетелство, издадено отъ търговско-индустриална камара. Кои доставки и работи сѣ отъ занаятчийски характеръ се определятъ съ наредба, изработена отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда заедно съ Министерството на финансите, като се взема мнението и на търговско-индустриалнитъ камари. Наредбата се одобрява отъ Министерския съветъ.

Забележка. Всѣки конкурентъ е длъженъ да означа въ предложението си точния си адресъ, на който да му се съобщи резултатътъ отъ търга“.

Въ този членъ комисията направи следното измѣнение: въ буква б редъ първи думата „сгради“ се замѣни съ думитъ „постройки и строежи“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. министре! Въ точка б на този членъ ние прибавихме думитъ „сложни електрификационни обекти“, и Вие се съгласихте съ това нѣщо. Смѣтамъ, че г. докладчикътъ е пропусналъ да отбележи това.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Това го оставихме за чл. 194.

В. Коевски (нац. л. П): Не, тукъ му е мѣстото, където е казано за съставяне на проекти.

Министъръ С. Стефановъ: Не за обекти, а за електрически централи. Защото, ако се каже „обектъ“, може да се разбира планътъ на една къщурка отъ две стаи.

В. Коевски (нац. л. П): Онова въ чл. 194 е за търгове, а тукъ се говори за изготвяне на проекти.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Това не се прие въ комисията, г. Коевски.

Министъръ С. Стефановъ: Ако се каже „на едри обекти“ и „електрически централи“, то е друго — нѣма да се засегнатъ малкитъ обекти.

В. Коевски (нац. л. П): Добре, и така да направимъ, но Вие се съгласихте съ първото. Развиха се дебати, и г. Кънчевъ бѣше и знае, че тукъ въпросътъ се касае за съставяне на проекти.

Министъръ С. Стефановъ: То е въ чл. 194.

В. Коевски (нац. л. П): Тамъ е за търговетъ. Азъ Ви моля, г. министре, да се съгласите — понеже Вие се съгласихте въ комисията — да се добавятъ тѣзи думи. Г. Йотовъ! Вие сте забравили да го впишете. Министърътъ се съгласи.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Не, г. министърътъ не се съгласи.

В. Коевски (нац. л. П): Азъ имамъ свидетели. Г. Радъ Василевъ е тукъ и ще свидетелствува, че министърътъ се съгласи, но напустна заседанието на комисията, понеже го извикаха.

Докладчик Н. Йотовъ (з): И азъ помня — министърътъ не се съгласи.

А. Циганчевъ (з): Съгласи се.

В. Коевски (нац. л. П): Ето и г. Циганчевъ бѣше тамъ, и той потвърди.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Не е вѣрно. Циганчевъ не бѣше тамъ, когато се решаваше този въпросъ.

А. Циганчевъ (з): Азъ не твърдя за комисията, а за пленума.

В. Коевски (нац. л. П): Г. министре! Смѣтамъ, че това мое предложение не е нѣкакво голѣмо видоизмѣнение.

Министър С. Стефановъ: Направете си предложението, дайте формулата.

В. Коевски (нац. л. П): Ето моето предложение. (По-дава го на председателстващия)

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Никола Гавриловъ.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Въ забележката е казано, че всеки конкурентъ е длъженъ да означа въ предложението си точния си адресъ. Азъ съмъ ималъ много неприятности съ предприемачи, които казватъ, че сж си посочили адреса. Когато на нѣкой предприемачъ се съобщава, че предприятието е възложено върху него, поради това, че той е далъ голѣма цена, или не желае своевременно да получи писмото, не го намиратъ на посочения отъ него адресъ — крие се. Затова нека бѣде казано въ тая забележка: „Да посочи точния си адресъ, но ако не бѣде намѣренъ на сѣщия адресъ, да се счита, че съобщението му е направено редовно“.

Министър С. Стефановъ: Добре, приемамъ тая добавка.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Да се каже, че съобщението на посочения адресъ е редовно направено, макаръ и конкурентътъ да не е намѣренъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): А предложението на г. Коевски приема ли се?

Министър С. Стефановъ: Приемамъ да се каже не „обекти“, а „разни електрически комплектни централи“.

Сега въ предложението на г. Коевски се говори за електрически комплектни централи, а не както предлагаше първоначално — „електрификационни обекти“, което щѣше да обема и малки, и голѣми електрификационни предприятия.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): По предложението на г. Гавриловъ, понеже минава известно време отъ подаването на офертата до утвърждаването на предприятието, предприемачътъ може да си е промѣнилъ адреса и да не сж го намирили. Може ли да си служите съ такава презумция?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Той трѣбва да съобщи промѣнения си адресъ. Иначе какъ може?

Министър С. Стефановъ: Това е за единъ месецъ срокъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема предложението на г. Коевски въ смисълъ, въ чл. 136, буква „б“, следъ думата „водопроводи“, да се прибави: „разни електрически комплектни централи“, съ което е съгласенъ и г. министърътъ на финанситъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпило е предложение отъ народния представителъ г. Никола Гавриловъ въ смисълъ, въ края на забележката къмъ чл. 136, следъ думата „търга“, да се прибави: „Ако не се намѣри на посочения адресъ, съобщението се счита за редовно направено“.

Министър С. Стефановъ: Срокъ единъ месецъ има ли?

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Има.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема това предложение, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема чл. 136, заедно съ вотиранитъ прибавки, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министър С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ще преустановимъ сега заседанието, защото трѣбва да отида въ Министерския съветъ да разглеждаме бюджета на държавата.

За утрешното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за обществено подпомагане;

Второ четене законопроектитъ:

2. За бюджета, отчетността и предприятията. (Продължение разискванията);

3. За посмъртна взаимноспомогателна каса за служителитъ при изборнитъ учреждения;

4. За ликвидация на заемитъ, отпущнати по закона за направа икономически кжши и за насърчение жилищния строежъ;

5. За отпущане еднократна държавна помощ на обцината въ с. Килифареве, Търновско.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема предложението отъ г. министра на финанситъ дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 13 м.)

Подпредседатели: { **Н. ШОПОВЪ**
 { **СТ. ДАСКАЛОВЪ**

Секретари: { **Ж. ЖЕЛЯБОВЪ**
 { **А. КАНТАРДЖИЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ.**